

1188

P. D. T. 797

Anul III.

1879.

1878

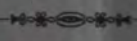
JUN 1973

ALBINA CARPATILOR

fôia beleturistică, științifică și literară
cu ilustrațiuni.

Redactor:
Iosif Popescu.

Editor:
Visarion Roman.

Apare în Sibiū

la 15 și ultima fiă-cărei luni în fascicule de câte două côle.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România:	
Pe an	6 fiofini cr.	Pe an	16 Lei noi.
" 6 luni	3 " 50	" 6 luni	8 "
" 3 "	1 " 50	" 3 "	4 "

O fasciculă costă 25 cruceri sêu 70 bani.

Abonamente se pot face ori-când, ér numerii apăruți dela începutul anului pân' atunci se trâmît noilor abonați.

Abonamentele se fac la editorul fôiei în Sibiū, la birourile postale și la librării.

Pe învêltoarea fôiei se primesc ori-ce inserate,
linia cu litere garmond costă la prima publicare 7 cr., la cele următore 6 cr. v. a., și timbru de 30 cr. pentru fiă-care publicare.

Numêrul 21.

SUMARIÛ.

Tecst: O aventură californiană. — Suvenirul Riulețului, poesiă de I. Moșoiu. — Botanică populară română: V. Arinul, VI. Holera, VII. Losniciora, VIII. Barabula, de S. Fl. Marian. — Cid sub Alfonso VI. Bravul, de I. G. de Herder, tradus de V. Mihail-Lazar. — Vișta poporului român, de Oreste Dljanschi (continuare). — Lamele electrice. — Varietăți, Notițe economice, Cronică, Momente de distracțiune, Bibliografiă, Gicitură.

Ilustrațiuni: Lampa electrică. — Albaneză de Sud.

ALBINA CARPAȚILOR

Apare în 16, și ultima fiă-cărel luni, în fascicule de 2 cote. ABRONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. s'cu 70 bani. — Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiu, la colectanți, la oficiile noastre și la toate librăriile.

O aventură californiană.

Pe timpul secetei, lipsa de apă sileșce pe băiași să părăsescă „placerei” până când ploile de toamnă le permit să reîncăpă lucrul. De aceea este de ajuns, ca o expedițiune să fiă proiectată în decursul verii, pentru ca să se presinte un mare număr de aventurieri, cari cer să iea parte la ea. Ba, lucru demn de observat, după ce s'au legat odată, ei întră toți cu totă inima în întreprindere și nu se tem de a înfrunta ostenețele cele mai grele și chiar mórtea.

În luna lui Iunie a. tr., agentul de postă mă însărcină să recrutez o mică cėtă de ómeni hotărâți, pentru a urmări, și decă se putea, a preda în mânilor iustitiei, o bandă de hoți, cari despoiaș trásurile de postă ce făceau serviciul în orașele, pe unde drumul de fier încă nu străbătuse.

Ceta mea fu îndată compusă, și noi ne puserăm pe drum în număr de două-spre-șapte, toți armați bine, și cu cai buni.

De câte-va zile bătuserăm înzadar munții și văile, când într'o bună-diminetă imi plesni prin cap să plec singur, înaintea soților mei, călare pe un excelent mustang american. Urmai drumul mare până cătră amedi, apoi îl părăsi și apucaș pe o potecă îngustă, unde urme proșpete arėtaș, că pe aci au trecut căți-va călăreți.

Până în ziua aceea nu străbătusem așa departe în pădurile de Chaparrali și de ștejară albă, cari acoper jumătate țera. Acea, în care mă aflam, era cea mai desă din câte vădusem eu vre-odată, precum și poteca era cea mai schimbăciósă și mai întortochetă din câte umblasem până acum. Dar deore-ce fiă-care cărare de obicei se sfărșeșce unde-va, conchisei, cu drept cuvânt, că și acesta trebuia să mă conducă la vre-un loc. Într'adevăr, nu peste mult conchisiunile mele fură adevărite, că-ei o cotitură repede a drumului mă conduse într'o luncă naturală de 5

său 6 metri în circonferință, în mijlocul căreia se înălța o casă elegantă lipită de o șură mare.

Cea dintăi cugetare a mea a fost, că ajunsese la ținta cercetărilor mele și că silințele mele erau să fiă încoronate de succes; nu mă îndoi un singur moment, că acolo era vizunia bandei celebrului Morengo.

În momentul acesta calul meu, al cărui apetit și instinct se deșteptase fără indoelă la vederea șurei, începu a necheza cu șgomot. Voiam să mă întore înderēt și să mă ascund sub arbur, dar era prea târziu! Un căne enorm, cu aspectul cel mai sēlbatic, se arėtase și înainta drept cătră mine. Era să mă pun în stare de apărare, când spre marea mea ușurare și surprindere văqu deschidēndu-se ușa casei și o tinēră femeia înaintând pe prag.

— „Turcule, Turcule! Vin' aci, iute!” strigă ea bătēnd tare din picior.

La aceste cuvinte, animalul se opri scurt în fuga sa furiosă.

— „Nu vrei să intri în casă și să te odihneșci un minut?” adăogă tinēră femeia adresându-se cătră mine. „Fără indoelă vei fi obosit.”

Și fără a-mi da timp să răspund, ea chiâmă un servitor de rasă mongolă și-l însărcină să îngrijescă de calul meu. Apoi mă invită cu grația să-i urmez, și eu mă supusei mulțămindu-i pentru ospitalitate.

— „Veți bine-voi a mă ierta să te las un moment singur,” dișe ea după ce intrai. „N'asteptam astăzi pe nimeni și simt lipsa de a-mi repara pușcin toaleta.”

Ea trecu repede într'un cabinet vecin, și eu profitai de absența ei pentru a esamina odaea, în care mă aflam. Acestă cameră era mobilată cu un luc necunoscut în țeră, și peste tot se vedea întipărit gustul delicat al unei femei tinere și încântătoare. Podela era acoperită cu un bogat covor, păreți îmbrăcați cu tapiseria de Persia, peste tot

scaune confortabile invita la repaus; pe un elegant gheridon, în mijlocul salonului, se afla o grămadă de cărți bogat legate, și într'un ungher, un secretar deschis.

Veți înțelege surprinderea mea la vederea unei astfel de locuințe și a unei creaturi atât de încântătoare într'un loc așa de retras. Dar cursul cugetărilor mele fu oprit repede prin întorcerea aceleia, care forma obiectul lor de căpeteniă.

— „Îmi veți ierta absența,“ duse ea așezându-se într'un fotel și arangeând cu cochetărie crețele rochiei sale elegante, croită după cea din urmă modă.

— „Se pare, că ai făcut o lungă cale în dimineața aceasta,“ adăogă ea.

— „Da,“ răspusei eu, „vin drept dela Carlinville.“

— „Dela Carlinville? Atunci trebuie să fii sfârșit,“ duse ea sculându-se și apropiându-se de ușă pentru a porunci servitorului ei chinez să-mi servescă prânzul.

Până când se pregăti prânzul, noi conversăm cu libertate și eu observați, că tinera femeie, afară de grația și de frumusețea, poseda o inteligență viă, un spirit cultivat și o distincțiune înăscută. Ea îmi spuse, că trăia singură cu tatăl ei, că acesta era băiaș și exploata un plaser situat la o mică distanță dela casă, și în fine că trebuia să se întorcă acasă către seră.

Trebuia să fac onoare ospetului, presidat cu multă grație de încântătoare mea gazdă, și sub influința vinurilor bune de care-mi umplu paharul neconținut, devenii tot mai comunicativ.

— „Ce motiv a putut să te aducă în acest canton atât de depărtat de drumurile cele mari?“ mă întrebă ea după masă.

Răspunsesem într'un mod evasiv la multe întrebări de același fel, dar până acum nici una nu mi se pusese într'un mod atât de categoric. Nu vedeam nici un cuvânt de a ascunde scopul călătoriei acesteia grațioasei mele conivorbitore. Într'adevăr, cugetam eu, ce rău ar fi, decât l'ar cunoșce? Potea chiar mi-ar da informațiuni folositoare?

De altcum, este lucru de mirare, câtă încredere inspiră niște frumoși ochi negri, vii și strălucitori, și erau atât de frumoși aceia, cari în momentul acesta erau țințiți asupra mea! Deci fără a mai sta la îndoelă, dusei coborînd vocea:

— „Auđit-ai vre-odată vorbindu-se de banda lui Morengo?“

— „Dar aceștia sunt niște tâlhari cari despăia călătorii pe drumul mare,“ răspunse ea cu ochii strălucitori de însuflețire.

— „De sigur, atunci ai auđit vorbindu-se despre ei?“

— „Da, și încă des. Sper că d-ta nu faci parte din banda aceea?“ adăogă ea cu un ton malițios.

— „Din contră,“ strigăi, „eu o urmăresc.“

— „Cum,“ duse ea cu interes tot mai mare și privind împregiur cu un aer sficios. „Vizunia lor să fiă ore în împregiurime?“

— „Sunt convins despre asta,“ răspunsei coborînd vocea și mai tare.

Spaima ei păru că creșce.

— „Tote acestea sunt prea strani,“ duse ea cu o voce turburată; „și eu locuiesc în această casă de mai mulți ani și petrec zilele în ea fără altă protecțiune, decât a cânelui meu, Turcu!“

Cercai să o liniștesc afirmându-i, că nici odată nu s'a văduț miserabil destul de ticăloși pentru a ataca o femeie fără apărare . . . cu deosebire când această femeie era atât de încântătoare ca ea . . . Tinera femeie păru că nu prea bagă de seamă complimentul pe care i-l aruncasem în față, și eu continuați:

— „Afară de aceea, am auđit, mi se pare, că omeții lui Morengo sunt de ordinar foarte galanți, și că arareori li s'a întemplat să despăia femeile, pe care le-au găsit în trăsurile atacate.“

Ultimele cuvinte o liniștiră puțin, și eu mai adăogăi:

— „Dar lucrul cel mai curios în toate acestea este, că nu se șcie cine e într'adevăr șeful bandeii, Morengo ori fiă-sa Juanita.“

— „Ah!“ strigă ea, „m'ai făcut curioasă. Lucrul e străordinar și trebuie să-mi istorisești tot ce șcii. Mi se întemplă atât de rar, în această singurătate, să aud povestindu-se istorii romanești!“

În frica sa de a nu pierde nici un cuvânt, talia ei grațioasă și flexibilă se pleca către mine și obrajii ei se însuflețiau de plăcere și de emoțiune. Începu i istorisi tot ce șciam despre această femeie străordinară, ale căreia fapte întreceau în îndrăsnelă pe ale soților celor mai cutezători ai tatălui său și care, după cum se afirma, asista la toate expedițiunile, ba de multe ori făcea planurile cele mai împortante.

Fîind adăncit în această conversațiune plăcută, orele se scurgeau ca niște minute, și în fiă-care moment mă simțiam tot mai cuprins de farmecul, pe care grațioasa femeie îl respândia, fără să șcie, în jurul ei.

După fiă-care oră trecută, îmi propuneam să plec înainte de ce se va fi scurs ora viitoare, dar rezoluțiunile mele se ștergeau îndată ce se formau. Sorele începea să se cobore pe orizont; într'un moment avui puterea de a mă rădica pentru a mă depărta, dar ea mă reținu prin aceste cuvinte pronunțate cu o voce, al căreia farmec și dulceta n'ași putea-o descrie:

— „Cum, vrei să mă și părăsești! Nu te voi lăsa să pleci înainte de întorcerea tatălui meu. Șciu că va fi fericit de a te vedea.“

— „Trebuie să mă ierți,“ îi dusei, „soții mei ar avea drept să se plângă . . .“

— „Ce soți?“ înterupse ea.

— „Dar,“ răspunsei aducându-mi aminte că nu-i vorbisem de ei, „eu fac parte dintr'o trupă de doi-spre-șcece omeți.“

— „Bine! Înțeleg!“ duse ea privind-mă țintă. „Și toți urmăriți pe Morengo?“

— „Da,“ răspunsei. „Eu am întrecut cu o zi pe soții mei, și cum îți spuneam, ar putea să bārfescă încontra purtării mele, decât ași rămânea aci în delicia Capuei pe când ei își continuă cercetările osteniciose.“

— „Atunci, ei vor fi mâne aci?“

— „Așa cred. Intențiunea lor era de a urmări cărarea pe care am venit.“

— „Cu atât va fi mai bine să aștepți întorcerea tatălui meu. Te părăsesc un minut, pentru a pregăti cina.“ Și înainte de a fi avut eu timpul să adăog un cuvânt, ea dispăruse.

Când mă aflai singur, cugetăi și mai mult la nume-roșele ei atracțiuni: inteligență, frumusețea, grația, distinc-

ține, ea avea toate darurile acestea; eram convins, că avea de asemenea gusturi înalte și un suflet de elită. Avui curiozitatea de a examina mai de aproape cărțile de pe gheridon. Erau uvragele autorilor noștri celor mai renumiți; deschisei câte-va din ele. Pe pagina primă a unui volum de poezii câte-va versuri, scrise cu o mână elegantă, atraseră atențiunea mea, și eram ocupat cu citirea lor când încântătoarea mea gazdă se apropiă de mine:

— „Sper, că mă vei ierta,” îi disei, „pentru indiscrețiunea ce am comis, deschidând cărțile d-tale fără vre-o autorizare. Îmi permiți să te întreb, cine este autorul acestor strofe delicate?”

Roșata, care acoperi fața ei, mă întări în ideea ce-mi venise la început, dar ea răspunse cu simplitate:

— „Ah! aceste câte-va versuri! Dar, nimeni în special, după cât știu eu . . .”

Apoi ea adăogă repede:

— „Veniam să-ți anunț că tatăl meu a sosit și că va fi aci într'un moment.”

Abia sfârșise de a vorbi, când vedui intrând în sală un om mare, viguros, cu fața bronzată, cu sprâncene dese, cu o mare barbă și un păr lung negru. După prezentare, fata se depărtă și noi ședurăm; atunci se adresă el către mine și-mi disese cu o voce năbușită:

— „Viorela îmi spuse, că urmăriți pe Morengo!”

Viorela! Ce nume grațios! cugetai în mine. Numele florii mele favorite! Și aceea care-l pörta e încă mai încântătoare decât numele ei! Dar aceste reflecțiuni nu mă opriră de a răspunde într'un ton liniștit:

— „Da, domnule, v'a spus adevărul. Suntem decisi să scăpăm țera de el și voiți apretui după întręga lor valoare informațiunile pe care mi le veți putea da. Mă aflu pe urma adevărată?”

— „Așa cred,” răspunse el.

Ascultați cu atențiune cuvintele lui; el continuă:

— „Dar ai fi făcut mai bine să părăsești cărarea cam la trei miluri de aci, la locul unde este o mică luncă, pe care fără îndoelă o vei fi observat în trecere.”

— „Da, cred că mi-aduc aminte de ea.”

— „Ei bine, domnule, am un prepus, pe care nu l'am comunicat nimănui, nici chiar ficei mele . . ., că vizunia lui Morengo și a bandei sale se află la o pușcătură de carabină dela această luncă.”

— „Dar,” disei cu surprindere, „cunoscând această vecinătate periculoasă, nu te temi că viața d-tale și a ficei d-tale este în pericol?”

— „Audiți-ai vre-odată vorbindu-se, că Morengo să fi atacat vre-o locuință?”

Era adevărat și n'aveam ce răspunde.

— „Și apoi,” continuă el cu energie, „decă ar îndrăzni vre-odată să atace casa mea, ar găsi cu cine să vorbescă; fiica mea și eu i-am pregăti o primire, de care și-ar aduce aminte multă vreme.”

— „Fiica d-tale!” strigai eu, „dar ce ar putea ea face?”

— „Ce ar putea face,” răspunse el cu îngâmfare, „mă mai întrebă? Dar află că ea manieză un rifle tot așa de bine ca oricare vânător de pădure, și că aruncând arcanul său, ar opri în fugă calul cel mai iute.”

Eram uimit. O fată atât de frumoasă și atât de perfectă, posedând, afară de carmenii naturali ai secului ei, calități, de care mulți bărbați ar fi mândrii, era într'adevăr o minune.

Ușa se deschise și cina ne fu servită.

După cină, mă decisei din nou să mă depărtez, dar tatăl mai insistă pentru a mă reține.

— „Veți petrece noptea aci,” dicea el. „Măne dimineață, după cum mi-a spus fiica mea, soții d-tale te vor ajunge și ne vei putea părăsi cu ei.”

Noptea sosia repede, și o luptă începea între inima și rațiunea mea; una îmi dicea să mai rămân, cealaltă îmi afirma, că era timpul să plec. În fine tot rațiunea învinse. Calul meu fu adus, și, în momentul de a sări pe el, stetei din nou la îndoelă vedând roșata ce se urcă, la stringerea mâinii mele, în grațioasă față a farmecătoarei, care într'un timp atât de scurt cuprinsese totă ființa mea. Apoi tatăl, stringându-mi mâna ca între niște cleșce, mă făcu să promit că-mi voi renoi visita cât de curând; el n'avu mult necaz pentru a-mi smulge acea promisiune, și deși intențiunea mea era să o țin.

Luna strălucia pe cer, când mă depărtați încet cugtând la diferitele întâmplări ale zilei. Înainte de a părăsi lunca, mă întorsei încă odată pentru a arunca o ultimă privire asupra casei, care conținea pe aceea, a cui simțiam că voi fi totă viața. Cât de mare fu mirarea mea, când vedui o umbră femeiească apropiându-se de mine. Inima îmi spunea că nu putea fi decât ea, și așteptai.

Într'adevăr nu mă înșelam. Mă coborii de pe cal, și, când mă ajunse, ea îmi disese:

— „Simțiam lipsa de a-ți recomanda încă odată prudența cea mai mare. Calea, pe care o vei urma, este plină de pericole, cu deosebire noptea.”

Simțământul, care mă cuprinsese auzind aceste cuvinte, nu se pöte defini. Se putea öre să fi deșteptat în inima ei un simțământ asemenea celuiui, care o umplea pe a mea!

— „Nu fi neliniștită în privința mea,” răspunsei cu emoțiune. „Am parcurs drumuri de o miie de ori mai periculoase, decât cărarea, care e înaintea mea.”

— „Nu pot afirma, că mă tem pentru d-ta de un pericol sigur,” disese ea; „n'am decât presimțăminte vage, pe care nimic nu le îndreptățește.”

Apoi, cu același aer malițios, care mă mai surprinsese în ziua aceea, ea adăogă:

— „Dar păzește-te de Juanita Morengo!”

Eui sursei și îi răspunsei că, întărit prin simpatia ei, nu mă temeam nici de Juanita Morengo și nici de o altă femeie, cât de periculoasă ar fi fost ea.

Aceste cuvinte o făcură să rîdă și ea îmi întinse un bilet rugându-mă să-l dau la adresa lui în Carlinville.

— „Promite-mi,” disese ea privind-mă țintă, „că nu vei arunca ochii pe această hârtie înaintea sosirei d-tale. Cred că pot avea o încredere deplină în d-ta și conțez că-ți vei ținea cuvântul.”

Jurai, că mă voi conforma cu strictețā instrucțiunilor ei, și închisei cu îngrijire biletul într'un buzunar al pungilor mele de pistöle. Depusei apoi o sărutare fierbinte pe mica mână, care repausa cu atâta încredere într'a mea, mă aședai ărăși în șea, și mă depărtați repede.

Cam la două miluri de acolo, apropiându-mă de mica luncă către care mă îndreptam, cereai să delăturez visiunile plăcute ce cuprinseserā creerii mei, pentru a mă ocupa ceva mai mult de ceea ce se petrecea în jurul meu. La intrarea luncii, unde ajunsei printr'o cotitură repede a poteci, cređui că aud un ușor șgomot între tufe și oprii

calul îndată. Dar deore-ce nimic nu se mișca în jurul meu, creșui că m'am înșelat și-mi continuaî drumul; abia făcusem două-șeci de pași, când auđii de odată un șuerat asemenea aceluia, pe care-l produce o lovitură de biciu vigurosă. În același timp simții o funiă tucolăcindu-se împregiurul corpului meu și legându-mi țépên brațele. Eram prins într'un arcan; făcuî o silință desperată pentru a apuca bowie Knifeul pe care-l purtam în cingătore și să taiu funiile ce mă stringeau, dar n'avuî timp. După o secundă, fui resturnat de pe cal și întins pe pământ fără a putea face o mișcare.

Veđui bine o față mascată plecându-se asupra obrazului meu, simții o mână môle apăsând ceva pe gura și

mic nu lipsia. Mă pregătiam să mă așeđ érăși în șea, când observai, spre marea mea neplăcere, că pungile de pistole dispăruseră.

În aceeași séră, unul dintre soții mei veni să mă găsescă în cabina mea, unde, șeđend trist, mă gândiam la tot ce mi se întâmplase. El aflase de rentórcerea mea și venia să mă informeze despre ceea ce sevéřșise trupa mea de când o părăsisem. El imi istorisi că fuseseră în același loc, unde petrecusem eu điuva precedentă; imi descrie cu de-aménuțul poteca îngustă, lunca, șura, casa și tot ce conținea, dar, spre marea mea mirare, m'asigură că nu găsiseră pe nimeni în ea.

Lampa electrică. (Pag. 334)

nările mele, și atâta fu totul . . . .

Sórele percursese o mare parte a drumului seú, când mă deșteptai; mă rădicaî pe cot și aruncaî ochii cu surprindere în jurul meu. Încet, una câte una, întâmplările đilei imi veniră în memoriă, dar nu-mi puteam esplica în ce mod ajunsesem lângă Carlinville, al căruia turn îl vedeam la o mică distanță.

Simțiam dureri în brațe și în fine imi adusei aminte că fusesem prins într'un arcan și resturnat de pe cal. Fusesem despoiat? . . . .

Orî cât s'ar părea de straniu, găsii calul legat la câți-va pași dela mine; orologiul meu, punga mea, armele mele, diferite obiecte, pe care le aveam în buzunare, ni-

— „Cum,“ strigaî eu, „n'ați întélnit pe nimeni?“

— „Pe nimeni,“ rêsponse el; „locuitorii fuseseră preveniți fără îndoélă de sosirea noastră, că-çi noi găsirăm pretutindenî urmele unei mutări grabnice.“

Eram confundat.

— „Dar pe cine credeati să aflați acolo?“ întrebaî eu.

— „Contam să găsim pe Morengo,“ rêsponse el cu un aer convins.

— „Acésta nu e decât o presupunere gratuită din partea voastră,“ rêsponsei. „Pe ce indice o basați?“

— „Pe ce indice! dar avem probe. În șură se găsia încă o duzină de saci de depeși spintecați și un mare număr de lăđi sfărimate. Atâta ajunge, mi se pare.“

Eram nimic și nu mai puteam pronunța un cuvânt.

O ciocnitură la ușă mă scose din toropela mea. Venia să-mi anunțe că agentul poștei doria să vorbescă cu mine. Mă grăbii de a merge la el și găsiu toți ómenii mei reuniți în birou. Nimeni nu se derangea pentru a mă saluta; agentul imi adresă mai întâiu cuvântul.

— „Nu spuneași ieri, că ți-ai perdut pungile de pistóle?”

— „Da,” răspunsei.

— „Cam la trei miluri dela vizunia lui Morengo s'a găsit o păreche. Să fiă ale d-tale?” întrebă el presintându-mi-le.

Erau ale mele; le apucași repede și virii mânilor în buzunare . . . erau góle!

— „Atunci acésta e a d-tale,” țise agentul arătându-mi o hârtie deschisă.

Simțiam toți ochii îndreptați asupra mea.

— „Da,” strigai cu mânie. „Dar cine și-a permis să deschidă acest bilet?”

— „Nimeni,” răspunse unul din cei de față; „nu era sigilat.”

Îl desfăcui, și cetii următoarele cuvinte scrise de aceéși

mână, care scrisese strofele admirate ieri: „Complimente sincere dela Juanita Morengo.”

Agentul, vădând emoțiunea, care se manifesta pe fața mea, nu putu țice decât:

— „Tóte acestea sunt prea surprindétóre.”

Ochii mei rămâneau țintiiți asupra hârtiei fatale; una după alta, întemplările din ajun treceau pe dinaintea mea. Înui aduceam bine aminte de ceea ce țisese tatăl-lăudând îndemânarea fiicei sale întru maniarea arcanului; imi aduceam aminte de mâna delicată, care atinsese fața mea și mă făcuse să respir o beatură amorțitóre; mă gândiam la casa părăsită, la sacii spintecați, la lăđile sfârfmate.

În fine, ochii mei se turburară, genunchii mei se ciocniră unul de altul, inima mea se umflă încât credeam că pieptul era să mi se sfârfime; mă înecam . . . .

Totul se esplica acum.

Eșind din birou, pentru a respira mai comod, nu putui decât să îngân mecanice cuvintele pronunțate de agent:

— „Da, tó . . . te . . . a . . . ces . . . tea . . . sunt . . . prea . . . sur . . . prin . . . țe . . . tó . . . re!”

The Tally-Ho.

Suvenirul Rîulețului.

E tu chi sa se mai
Ti soverai di me.
Metastasio.

Trecută fericire
Tu nu poți reveni;
Dar dintr'a mea gândire,
Ca blândă suvenir,
În veci nu vei peri.
L' acésta apă lină,
L' acest limpede-izvor,

Vorbiam pe lună plină
Cu dânsa de amor.

Și 'n óre de mistere
Când vântul adiea,
Simțiam că o putere
Mișca inima mea.

Trecută fericire
Tu nu poți reveni,
Dar dintr'a mea gândire

În aste locuri, étă,
Și-acum e pasul meu;
Privirea mea o cată
Dar nu vîd chipul sîu.

S'a dus! . . . și 'ntreb în mine
Prin cî locuri va fi;

Ca blândă suvenir
În veci nu vei peri.

O cat, deși știu bine
Că nu o pot găsi.

Oh! rîu cu mers molatic
La tine când privesc,
Ađi trist și singuratic
Prin amintiri trăsesc.

I. Moșoiu.

Botanică populară română

de S. Fl. Marian.

V. Arinul.

Sunt două feluri de Arin și anume: Arin negru (lat. *Alnus glutinosa*, germ. die gemeine Erle, Schwarzerle) și Arin alb (lat. *Alnus incana*, germ. die weisse Erle).

Arinul negru este cel mai întrebuițat la Români. Așa din arin negru se fac „colaci la fântâni.” Aceștia se pun ca fundament la zidul fântânilor și, după cum se țice, sunt forțe trainici, nu putrezesc nicî odată, ci țin cât ține fântâna seú și mai mult. Din acest arin se mai fac coveți și troci pentru porci, tot pentru că nu putrețesc de grabă. Unii Români fețesc mesele cu dînsul ca și cu lemn de Nuc (lat. *Juglans regia* L., germ. der gemeine Wallnussbaum).

Din cójă seú scórtă de arin negru fac Românii „crușală” seú „crușală¹⁾”, adică un fel de argăsclă cu care crușesc, argăsesc, opincile când voesc să le îngurziască,

adică să le prepareze pentru ca să le pótă purta. Crușala seú crușala o fac ei în modul următor: jupesc câtă cójă le trebuie pentru crușirea unei părechî de opinci seú și mai multe, și după ce o fierb bine în apă, o pun într'o covățică ca să se recoréscă. Apoi aședă opincile în covățică și peste dînsese un bolovan seú altă greutate ca să le cufunde, și le lasă acolo până se crușesc. Afară de scórtă și apă nu se 'ntrebuițéză alt-ceva la crușitul opincilor. Opincile crușite seú crușite se fac roșii întunecate și țin mai mult decât cele necrușite.

Scórtă de arin negru o întrebuițéză, mai cu sémă femeile, spre colorirea în negru a mantalelor, sumanelor și a sculelor de lână și torturilor de buci, ér bărbații coloréză cu dînsa ațele dela opinci, care sunt făcute din pîr alb de capră¹⁾.

Buburuzele de arin negru seú „arinele,” după

¹⁾ Românii dela munte țic „crușală” și a „cruși”, éră cei dela țeră „crușală” și a „cruși”.

¹⁾ Veđi despre acésta mai pe larg articolul nostru „Coloritul la Români” în manuscris.

cum le numește o satiră populară asupra țiganilor, sunt și mai bune de colorit ca scórța. Colórea din acestea se face cu mult mai négră. Arinele se preparéză ca și scórța, și se întrebuintéză spre același scop¹⁾.

Buburuzele de arin negru se întrebuintéză și ca léc de „Cel-perit“ și de „orbalt“ (roșată). Spre scopul acesta se fierb la olaltă cu frunđa; apoi cel bolnav se spală cu zamă de-acésta pe unde-l dóre²⁾.

Scórța de arin negru încă o întrebuintéză Românii din Bucovina ca medicament. Décă de exemplu boii séu mai cu sémă oile bolesc de picióre din causă că s'aú tăiat séu s'aú rănit printre unghii de multă ședere în glod, atunci se vindecă la picióre mai de grabă și mai lesne cu crușală de scórța de arin negru. Se fierbe adică într'un cíaon mare o cantitate anumită de scórța de-acésta cu apă, ér zama se tórnă într'o trócă, unde se lasă să se recescă pușin. Atunci vitele bolnave se țin cu picióarele în crușala acésta ca să se crușască bine, apoi se légă la picióre și cu scórța fiértă, și așa în câte-va zile se vindecă; unele se tãmăduesc chiar până în trei zile³⁾.

Mai departe, uscând bine scórța de arin negru și pisându-o cum se cade, Românii presară cu făină de-acésta „bubele cele rele,” care îndată se potolesc și se vindecă⁴⁾.

Arinul alb nu se întrebuintéză la nimic.

Locul, unde cresc mulți arini, se numește „Ariniș“.

VI. Holera.

Înainte de anul 1821, după cum istorisesc cei mai mulți Români din Bucovina, nicăiri în acésta țără nu se afla spinul, care se numește Holeră (lat. *Xanthium spinosum*, germ. *Spitzklette*). După anul 1821 însă, adică dela cea dintâi holeră, a venit acest spin în codile boilor aduși din Besarabia și din Moldova, și de atunci încóce așa de tare s'a înmulțit în Bucovina, încât nu e nici un sat în care să nu dai peste densusul. Mai cu sémă pe sub garduri și pe marginile rîpelor și ale șanțurilor, unde se aruncă totfelul de gunóie, mătúrături și alte necurățenii, se află acum o mulțime de acești spinii.

Alții érá-și istorisesc că de odată cu holera cea dintâi din Bucovina s'a ivit ca din senin și spinul acesta, pe care mai nainte nimeni nu l-a văduț, nimeni nu l'a cunoscut. De aceea l'aú numit Românii „Holeră” séu și „spinul holerei.”

Holera se întrebuintéză de cătră Românii din Bucovina ca medicament în contra bólei cu acest nume. Femeile în timp de holeră o smulg cu rădăcină cu tot și fierbendu-o într'o ólá cu apă, béu zama ce iese dint'ensa și afirmă că mulți se însănătoșéză. Alții érá-și fierbénd mai multe rădăcinii de Holeră de-odată, și turnând apoi zama acésta într'o puțină, scaldă într'ensa pe cei bolnavi de holeră, cari îndată se și vindecă.

Mulți Români afirmă că în anul 1848, când holera a bătuit fórte tare Bucovina, numai cu zamă din spinul acesta aú scăpat de mórte.

Se díce érá-și, că reutatea în ómenii cei bolnavi de

holeră e așa de uriciósă și împungétóre ca și ghimpii acestui spin¹⁾.

În timp de holeră e bine și să afumi casele cu acest spin, că-cí astfel tot réul se despártéză de dênsele și holera încă nu se póte apropia.

O altă plantă bună pentru afumat e și Tóiea (lat. *Aconitum napellus*, germ. der echte Eisenhut, der blaue Sturmhut), pentru că ea încă are darul de a depărta orí și ce réutate de case²⁾.

VII. Losnicióra.

Losnicióra, numită de cătră Românii din Banat „lasnicior“³⁾ (lat. *Solanum dulcamara*, germ. der kletternde Nachtschatten oder das Bittersüss) e bună pentru femei, mai cu sémă când aú să nască, apoi pentru „cés réu,” pentru vătémătură și de scaldat copiii.

Móșa séu descántátóreă, care voeșce să ușureze femeia bolnavă de nașcere, se duce la o fântână și aduce apă ne'ncepută. Acésta apă o tórnă într'o ólá, în care se află și o cantitate anumită de Losnicióra; apoi pune óla la foc ca să fiérbă înădușit. După ce s'a infierbéntat apa, o scurge din ólá într'o strachină séu într'un păhar, și pune într'ensa pușină miere curată. Iea apoi un cuțit și dând cu densusul de trei orí în cruciș prin zama din strachina díce:

Nu rage ca buhai,	Pe apa cea tulburată,
Nu necheza ca cai,	N. N. să rămăie curată,
Nu te sgărei ca arici,	Luminată,
Nu te sbate ca chiticii,	Cum e de D-đu lăsata;
De N. N. să nu gândești,	Ca argintul cel curat
Să te duci să te prăpa-	Și strecurat.
desci	Dela mine descântecul
Pe pădurea cea uscată,	Dela Dumneđu lécul!

După ce a rostit cuvintele acestea, dá femeii bolnave să bea pușină zamă de Losnicióra descántată.

Se díce că femeile bolnave se ușuréză prin acésta fórte mult. Și decă sunt cuprinse de „cés réu,” pe care-l capétă mai cu sémă din spaimă, îndată se vindecă și pot nașce lesne.

Pentru cei ce aú „cés réu,” pun descántátórele Losnicióra cu apă ne'ncepută să fiérbă bine la foc, apoi adaogă la zamă pușină miere curată și astfel o dau bolnavilor de „cés réu” să o bea în trei zile de sec când se pișcă luna, adică când merge luna spre sférșit. Când e lună nouă séu plină, atunci nu trebuie bėută, că-cí atunci cel bolnav mai tare se umple de réu. Bolnavii béu după ce se încheie trei luni, în trei zile de sec și anume: Lunia, Mercuria și Vinerea câte două păhare de zamă de acésta pe inima góla, adică pe nemăncate.

Fiind-că, după cum crede poporul, césul réu e împreunat și cu vătémătură, se întrebuintéză Losnicióra și în contra acestei bóle. Spre scopul acesta, descántátóreă íea v'o câte-va rămurele de Losnicióra și le pune în rachiú descántând:

Nu rage ca buhai,
Nu necheza ca cai,
Nu te sgărci ca arici,
Nu te sbate ca chiticii...

¹⁾ Compus după spusa lui V. Ungurén din Ilieșci, a Rucan-del Jenachievicii din Siretju, și a altor Români și Române.

²⁾ Dictat de M. Molociú.

³⁾ S. Mangiucă: De însemnătatea botanicei româneșci publ. în „Familia” anul X, Buda-Pesta 1874, pag. 586.

¹⁾ Dictat de Ermolaiu Ghiuța, Român din Ilieșci.

²⁾ Com. de d-nul P. Ursul.

³⁾ Dictat de Erm. Ghiuța.

⁴⁾ Com. de P. Ursul.

Apoi din acest rachiū descântat dă să bea cel bolnav de vătămătură de trei ori pe ȃi și anume: diminēta, la amēdī și sēra, ori în care ȃi, fiă de frupt sēu de sec, însē nu pe cānd se pișcă luna, cā-cī atunci nu e de folos.

Mai departe se 'ntrebuințēzā Losniciōra încā și ca lăutōre, pentru cā vițele vătēmătorei, care se estind pānā în vērful capului, spālāndu-se cu zamā de Losniciōrā se mōie și se vindecā.

În fine Losniciōra e bunā și pentru copii. Cānd aū Romāncele sā scalde copiii, pun Losniciōrā de cu sērā în apă ne'nceputā ca sā mocnēscā pe jāratic; ér a dōua ȃi diminēta, încālđind apa acēsta, scaldā într'ēnsa copiii, carii apoi cresc fōrte iute. Asemenea, cānd fi scaldā, mōie degetul cel mic în apă de acēsta și dāu copiilor sā bea de trei ori¹⁾.

Din bubușluele Losniciōrei fac Romāncele colōre galbinā, cu care colorēzā apoi scule de lānā și torturile de buci²⁾.

VIII. Barabula.

Barabula, numitā pe unele locuri și bandraburcā sēu cartofā (lat. Solanum tuberosum L. germ. die Kartoffel, Erdäpfelpflanze, Grundbirne) are la Romāni din Bucovina urmātōrea legendā:

A fost cānd a fost o fatā, care nici odatā nu vrea sā asculte de maica sa. Acēsta a blāstēmat-o ȃicēnd:

„Fire-ai a dracului sā fi!” — Și totdeuna, cānd n'o asculta, fi spunea cuvintele acestea.

Dar' - ecā într'o ȃi vine dracul și luānd fata o duse acolo, unde locuia el, și a luat-o de muerē.

Dupā nouē luni nāscu nevasta o copilā.

Dracul, cum e rēndul dracilor, se tot ducea de-acasā și pe cine-l întēlnea și putea il indemna spre fapte rele.

Nevasta lui însē rēmānea singurā acasā și cāt e ȃiulica de mare plāngea legānānd copila.

Într'o ȃi nimerind din întēmplare un vēnātōr pe-acolo și vēdēndu-o cā plānge, o întrebā:

— „Ce-ți este ție nevastā, cā plāngi așa de tare? și cum de te afli tu pe-aiace?”

Nevasta a început a plānge și mai tare, pentru cā de cānd o luase dracul dela pārinții sēi și o dusesse la dēnsul acasā, nu mai vēduse ființā de om. Apoi fi istorisi din fir în pēr tōtā viēta sa. În urmă fi ȃise:

— „Voinice! du-te de grabā de-acī, depārtēzā-te de pe-acest loc necurat, cā-cī simt cā-mī va veni îndatā bārbatul și de te-a afla acī are sā ne omōre pe amēndou!”

Dar încā nu sfērșise bine cuvintele acestea, cānd și sosi dracul și ȃise plin de mānic:

— „Acum te-am prins, netrebnicō, cu acest om nelegiuit! . . .”

Dar vēnātōrul nu-l lāsā se vorbēscā multe, cī scōțēnd de grabā o sfōrā prinse pe dracul cu ea de grumaz, și fi ȃise:

— „Mai de grabā te-oiū omōri cū pe tine, inpețitule! . . . Cum ai cutezat tu a lua acēstā fatā cu trup cu tot dela pārinții sēi și-a ȃi-o ținea de muerē? . . .

Érā dracul spāimēntat strigā:

— „Stāi, omule! nu mē omōri, cā-ți dāu ție muerēa acēsta dimpreună cu fica sa!”

Atunci vēnātōrul l'a lāsāt de grumaz și voi să se depārteze de-acolo împreună cu muerēa și cu fica acesteia.

Însē dracul, fi oprit ȃicēndu-le:

— „Stați! . . . nu vē depārtāți așa de grabā, cā dupā drept numai jumētate de copilā a muerii mele, ér cealaltā jumētate e a mea!”

Și rostind cuvintele acestea scōse de grabā un paloș și cāt ai clipi din ochi tāiā copila drept în dōuē din vērful capului în jos. Jumētate din copilā și-o luā sie-și, ér cealaltā jumētate o dete vēnātōrului ca sā se ducā cu dēnsa și cu maica sa unde vor voi.

Nevasta se topia de plāns, cā dracul i-a omōrit copila și și-a oprit jumētate dintr'ēnsa. Nici n'avea ce face, cā-cī ce s'a 'ntēmplat odatā nu putea să se mai îndrepte.

Dupā ce sosi nevasta acasā la pārinții sēi, a îngropat jumētatea de copilā sub talpa ținterimului și locul unde a îngropat-o l'a numit „mormēntul morōiceii”¹⁾ pentru cā a fost de simbrā cu mamonul.

La cātā-va vreme s'a vēdūt apoi pe mormēntul acesta resārind și crescēnd o buruēnā cu mai multe odrasle, pe care erāu flōri albe, vinete și roșii. Și sāpānd buruēna acēsta aflā cā din inima, plāmānele și maiul (ficatul) fetei s'au fācut o mulțime de barabule, unele ca ouēle de gāinā, altele mai mari, și gustāndu-le sā vēdā cum sunt, aflā cā-s bune de māncat. Decī luāndu-le le-au numit „barabule”, pentru cā din „bucată” de copilā aū crescut.

Vēdēnd dracul, ce lucru se fācu din jumētatea de copilā a nevastei sale, îngropā și el jumētatea lui, cugețānd cā și din-aceea se va face așa ce-va.

Dar n'a fost, dupā cum a gāndit necuratul, cā-cī din jumētatea lui a crescut o buruēnā mare, cu frunđe late și cu flōre māruntā, și cānd a cāutat în pāmēnt sā vēdā ce este, n'a aflāt nimic.

Dracul, nēcājit peste mēsurā, nu șcia ce sā facā cu frunđele buruenei crescute. În urmă însē le strīnse, le puse sā se usuce și apoi le dete unuia și altuia invēțāndu-i ca sā le fumeze. De-atunci apoi aū prins cei mai mulți omēni a fuma frunđe de-acestea, care s'au numit „tutun”, „titiun” și „tabac” (lat. Nicotiana Tabacum L. germ. der gemeine Tabac), pentru cā s'au fācut din jumētatea de copilā a tatălui.

Ér nevasta, n'a mai supērat de aci înainte pe maica sa, ci a invēțat încā și pe alte fete, sā asculte de maicele lor, sā nu pātēscā și ele ca dēnsa. Așa a rēmas apoi invēțātūrā din nēm în nēm și frică de diavol pentru fetele neascultātōre de maicele lor²⁾.

Fiind cā barabulele, dupā cum aratā legenda acēsta, se trag din o parte de vițā și sēmēntā de diavol, Romāni din ținutul Dornei nici cānd nu le 'ntrebuințēzā ca bucate la ospetele lor publice, cum sunt bunā orā: Cumētriile, Colācimele, nunțiile, comāndāriile și nici odatā nu le dāu de sufletul morților³⁾.

Barabulele se 'ntrebuințēzā de cātrā Romāni nu

¹⁾ Romāni aū datōn de-a îngropa copiii cei pierduți¹⁾ acī nāscuți fārā de vreme, și pe cei nebotezați totdeuna într'o margine sēu într'un cot al ținterimului alătura cu gardul acestuia. Acești copii se numesc în genere „Moroi”.

²⁾ Acēstā legendā, culesā din Cāndreni, mi-a împārtășit-o d-nul P. Ursul.

³⁾ Com. de d-nul P. Ursul, — și alți Romāni.

¹⁾ Pānā acī compus dupā spusa lui M. Molociū.

²⁾ Dupā spusa C. Ţurcan.

numai ca nutremânt pentru sine și pentru vite, ci și ca medicament. Așa, decă cine-va are gâlcî, frige o barabulă, apoi o turtește și-o pune la gâlcî și așa se vindecă. Decă cine-va se arde, se frige, seî se opărește, rade una seî mai multe barabule pe-o rădětore; acéstă răsură, punendu-se pe partea arsă, friptă seî opărită, în-dată trage focul afară. Când îl dóre pe cine-va capul se legă cu felii de barabulă. Când are cine-va vre-o bubă

rētăciósă pe trup încă se legă cu barabule rase, cu care apoi se vindecă).

Vitele de barabulă se mai numesc în limba popoului și „băle“ sing. „bălă“ și „beldii“ sing. „beldie“. Eră ogorul, pe care sunt semēnate barabulele, se numește „barabuliște“.

) Datina Romănilor din cele mai multe comune din Bucovina.

Cid

• după romanje spaniole compus de Johann Gottfried de Herder, tradus verbal în metru original de Vasile Mihail Lazar.

Cid sub Alfonso VI, Bravul.

XXXVII.

„Sburați soli fideli în grabă
La Alfonso, al meu frate!“
Dise Uraca. „El își uită
La Toledo de norocul,
Care nu-și uită de el.
„Dușmani nu mai sunt, să-î spuneți,
Că-al seî frate Don Garzia
A întrat din închisóre
În mormēntul strămoșesc;
Spuneți-î că Asturianii,
Castilianii, Leonesii
Îl aștept să-l facă rege,
Ca și sora pe-al seî frate;
Spuneți-î și 'n grab veniți.“ —

„Ce să fac?“ răspunde-Alfonso,
„Ali Maimon, Saracenu
Bun, mî-a făcut numai bine.
Cum te porți cu esilatul,
Tot așa te porți cu-un rege?
Decă place noua-mi stare
Maurilor, șciă cerul;
Una șciu că mi-e de lipsă:
Ca să fug pe subt ascuns.“ —

„În arcada-acestor ziduri
Este-un loc,“ răspunde solul,
„Nóptea bun de coborît.
Pe cai cu potcove 'ntorse
Lesne vom scăpa de-aici.“
După ce sosi 'n Zamora
Merse Alfonso 'n adunarea
Din Burgos, care-î vorbi:
„Astădi ești moștēn de tóte
Tronurile lui Fernando,
După voia tuturor.
Însē fără să te superi,
Ađi îți cerem jurămēntul:
Că la mórtea lui Don Sancho
N'avuși parte nici odată,
Nici direct, nici indirect.
Acest jurămēnt în tótă
Forma cerem să-l rostești,
Și prin doui-spre-đece nobili
Dintre-ai tēi să-l întărești.“ —

„Voea să vi se 'mplinescă“
Dise-Alfonso, „măni jura-voiū
În biserica Gadeei
La Altarul ei cel sânt.
Ađi ași vrea să șciu atăta:
Care dintre voi gândește
Să-mi primescă jurămēntul.“ —

„Eū,“ răspunde Cid. —

„Dar șci tu,
Don Rodrigo, că tu mâne
Îmi vei fi mie supus?“ —

„Încă nu, dar voiū gândi eū,
Rege, când îmi vei fi domn.“

XXXVIII.

Regele la al Gadeei
Sânt altar plecând genunchii
Pune mâna pe-Evangeliū
Pe-un lăcat de fier și-o vérgă
Cu cleiū, și descoperindu-și
Capul, astfel își așteptă
Jurămēntul dela Cid.
Eră grósnic jurămēntul,
Grósnic să-l audă omul,
Mult mai strășnic să-l rostești:

„Omorît să fiū de omul
Cel mai laș și miserabil,
Ca Don Sancho de Bellido.
Négră-mi fiă pomenirea,
Inima să mi se smulgă
Printre cóstele de-a stânga
Și s'o 'nghiț cu gura mea,
Decă nu spun adevērul,
Că la mórtea lui Don Sancho
Eū, cu voe, svat, seî șciure
N'am luat cea mai mică parte.“ —
„Đi Amin!“ îi strigă Cid.

Astfel pân de-a treia óră
Repețește Don Alfonso
Jurămēntul ce-î cereaū.
„Đi Amin!“ îi strigă Cid.

Neclintit, cu ochi de flacări,
De mânia-ardēnd ca focul
Se uită 'n sfērșit Alfonso
După jurămēnt la Cid.

XXXIX.

„Fi precaut de ađi încolo —
Cătră tin' vorbesc acuma,
Don Rodrigo de Bivar —
Tremură de jurămēntul,
Cu care tu m'ai rușinat!
Vérgă cea cu cleiū, lăcatul,

Mi-aū fost marturi de ocară,
Nu — cum đici — de jurămēnt.
Îți dau svat, ca de-ađi încolo
Că-ți sunt rege să nu-ți uiți.

„De ești brav, atunci arată
Că poți fi și fără patimă;
Un vasal smerit să fiă
Chiar și-atunci, când are drept.
Decă-arēți bravură 'n luptă
Și îți capul sus, la curte
Tine-l cu atât mai jos.
Cu cuvintele-ți iea limba
Meritul de jumătate
Căștigat de braț cu greu.

„Ai vorbit cu mult prea multe
Prea de tot te-ai sumețit;
Dar — sub tatăl meu servit-ai
Că-cî de nu — ór ce-ai mai đis?

„Dintr'un om mișel să-mi vină
Mórtea? numa-a cel cutéză,
Nu cel nobil, să-și rădice
Mâna-asupra regelui.

„Deci pentru purtarea-ți slabă
Și ca să 'nveți umilință,
Te esil din a mea țeră,
Don Rodrigo, pe un an.“ —

„Eū îmi iaū de-odată patru,“
Dise Cid, „cu-atât mai bine
Că-cî regele îmi comandă
Curtea să i-o părăsesc.“

Fără să-î sărute mâna
Plécă Cid dela Alfonso;
Toți bărbații cei trei sute,
Toți cu lăncile-ascuțite
Și cu guri de lup pe scuturi,
Se depart acum cu el.

XL.

Diminēța pe la đece
Fetele-și găti Ximena,
Dona Sol și Dona Elvira
Care 'n lume n'aveaū semēn.

Capul mândru li-l chitește,
Le dă haine de in fine
Cu mētasă chindisite
De-a Ximenei mână chiar.

Servitorii și-î îmbracă
În costum de sărbătoré,
Că-ți prin el stăpânii starea
Și-avuția-și dovedesc.

Astfel le găti Ximena
Și infantei le trâmise,
Ce doria ca să le vedă;
Însă ea rămâne-acasă,
Că-ai Cid nevastă-ascultă
De-al bărbatului cuvânt.

El voia să-î fiă rangul
Celor de rând spre plăcere,
Er de cei mari respectat.
Cele mai sălbatici inimă
Astfel de copii le mișcă
Și 'ndulcesc pe privitor.
Ochii-infantei lăcrimază
La a fetelor zimbire.
Nu știi, decă le iubește,
Séu urășce, — aci le 'mpinge
Supărată, — aci le chiamă
Cătră sine er cu drag.
Mai le 'necă cu săruturi
Și oftéză când privește
Mai adânc în ochii lor,
Le numește-aci copiii
Cei mai dragălași din lume,
Află-apoi că-acea trăsura
Strică tipul tatălui.

Le strămută-apoi chitela,
Par că mâna ei o-are face
Mai frumoasă. Câte gânduri
Se ivesc în al infantei
Suflet, fără voea ei!

„Ale cui sunt aste fete?“
Dise-Alfonso. — „Ale unui
Ésilat ostaș, pe care
Tot creștinul îl dorește.

„Maurii toți doresc să-l șciă
Chiar la marginile lumii.
Spun, că Cid lătește spaimă
Prin cetăți; și vești copiii
Cât de blândi sunt mititeii,
Nu ca el, îngrozitor!“ —
„Fetelor,“ zimbî Alfonso
„Cereți ceva, ce-ați dori voi?“ —
„Sănătate, mare rege,
Iți dorim,“ dic améndoué. —
„Auți?“ dise Dona Uraca,
„Dic să chiamî pe tata éráși
Îndérét.“ —

„Auđ eú,“ dise
Don Alfonso, „că Uraca
Pe-esilat îl măi iubește
Pučintel.“ — Ba-ți jur, o rege,
Că-l urăsc din inimă.“ —
„Ai de grige,“ dise Alfonso,
„Ca să nu-l iubești din multă
Ură până să-l adorî.“

XLI.

Într'o ți ținea Alfonso
În biserica Sânt-Petru
De Cardena, după misă,
Svat cu Cid Campeador.

Planuri despre cucerirea
Țerilor, pe care-un rege
Gotic le perdu odată,
Pe care greú l'acusă-amorul,
Însă tot amorul l'értă —
Planuri dar de cucerire
Îi propune Don Alfonso
Ducelui, care-î răspunde
Liniștit:

„Nu este, rege,
Cucerirea 'ntăiul lucru;
A păstra câștigurile
Este lucrul cel mai greú.
Tu ești nou încă pe tronu-ți,
Sceptrul téeu e încă verde;
Să-ți asigurî tronul, rege,
Asta e chiamarea ta.
Mai curând se mișcă tronul
Când un rege nu-î pe el.“

Pentru rege fi răspunde
Lui abatele Bermudes:
„Dór ești obosit de lupte,
Cid, de ești atât de pacinic?
Séu ți-a dat nevasta svaturî?
Bine, ca să 'nveți mai multe,
Du-te éráși la Bivar.
Mai sunt duci ca Cid în Spania
Pentru-aleși séei ostași.“ —

„Ți-urli reverenda, frate,“
Dise Cid. — „La altar, o duce,
Șciú să port eú reverenda
Chiar ca óre-când stindardul
În răsboiú, și decă regii
Maurici nu-s înviași de mine,
Am copii ce-o fac în locu-mi,
Și sunt harnic, ca să împinten
Încă-un cal.“

„Dór pentru fugă
Să-l împinteni?“ dise Cid. —

„Stău să cred și eú“ răspunde
Don Alfonso 'ntreupéndu-î,
„Că nu frica, ci amorul
Așa pacinic te-a făcut.“ —

„Nici una și nici cealaltă,
Dómne, alt tip de femeia
Decât astă Tizonadă!)
Lângă min' nu s'a véđut.“ —

„Cid, tu porți în tine patimi,
De cari pietrile se miră;
N'ai vrea dór ca și altarul
Să-l prefaci în câmp de luptă
Dintr'o cauză de nimic!“ —

„Dómne, mi-e nesuferibil,“
Îi răspunde bravul duce,
„Că-un bărbat, ce are 'n haine
Pete de uleiú destule,
Dar de sânge nici un strop,
Că-acest om fără rușine
Mai vorbește despre lupte
Regelui și ducelui.
În biserică-i e locul,
E dator ca să se róge
Pentru-aceia ce se bat.“

Ar fi fost măi bine, brave
Cid, decă pe Saraceni

) Spada lui Cid.

Toți i-ai fi hulit, în locul
Reverendei abatești! —

XLII.

(Regele vorbește.)

„Decă șcii să te rădicî tu
Numai prin a mea putere,
Cavaliere de Bivar,
Atunci înzadar aștepți tu
Mai departe 'n felul ásta
Calea ta spre firmament.

„Cerbicia ta-î grozavă;
S'ar cadea 'ngenunchi să-mi stee
Toți ce sunt sumeți ca tine,
Capul să-ți goleşci, a cărui
Sumețiá-o dovediseși
Și urta lui pornelá, —
Multă-ți gloriá, — din destul.

„Ce 'ntreprindere mărétá
Te-a ținut de astă érná
Depártat de curtea mea?
Pentru ce porți tu, un nobil,
Și născut ca om de curte
Pér și barbá, precum pórtá
Eremitii din deșert?
La 'ntrebarea asta șciú eú,
Că nimic nu-mi vei răspunde;
Dar, că fátării se aflá
Multe feluri, încă șciú.

„Și-apoi chiar de mi-ai răspunde
Că un duce n'are vreme,
Nici nevoea se găti,
Iértá-mi și mie-o 'ntrebare:
Pentru ce mi-ai resturnat tu
Planul meú, destáinuindu-l,
Șcii colo la Alcalá?

„Am dușmani,“ imi vei răspunde
Cel măi bun vorbește astfel,
Dar așa și cel măi slab.
Inamici, ți-o pot eú spune,
Ai destui, amici nici unul,
Și-apoi șcii că fără prietení,
De-ai fi cel măi brav din lume,
Ești netrebnic și-urgisit.

„Pe la graniți se vorbește
Că se tem de tine Maurii
Alții te iubesc, toți însé
Ți se 'nchin ca unui deú.
Fă-î atunci să ți se 'nchine,
Chiar în contra mea să fiá;
Unul, cărui nu ești prieten,
Ali Maimon din Toledo,
Mi-este mie-amic și soț.

„După-a frate-meú fatalá
Mórte toți imi sărutará
Mána, numai tu Cid nu;
M'ai silit să jur, din contra,
M'ai hulit cu juráméntul
Pe-evangeliú și pe vérga
Cea cu eleiú și pe lácat.

„Te-ai purtat sumeț atuncea,
Dar uita-ți-vei sumețiá
Când ți-oú spune ce atuncea
Mulți diceáú, că pe Bellido,
Vindétorul, să-l apuce

Cid putea și să-l omóre,
Timp ar fi avut destul!
N'a făcut că-cî totdeauna
Face Cid numai ce vrea.

„N'a gândit dintr'ai mei nimeni,
Nici bărbat, nice femeia,
Numai Cid, că eă la mórtea
Frate-meă ași fi părtaș.
Toți diceau, că mórtea cerul
I-a trâmîs, nevrînd s'asculte
De-ale tată-său cuvinte,
Numai Cid mă bănuia.

„Din acestea și-alte cauze
Te esil a două órá
Din întregul meă imperiú
Și-ți confiscă averea totă
Și-a cui parte va să fiă
Juriul meă va hotări.
Apoi îți opresc la tóte,
Câte ți-am vorbit, răspunsul.“

Astfel, îndemnat de ómeni
Rêi, vorbise Don Alfonso
Cătră gloria și modelul
Vitejei, cătră Cid.

XLIII.

(Cid răspunde.)

„Cată să-ți răspund, o rege;
Că-cî și am la ce-ți răspunde,
Cine-mi póte-opri răspunsul
Nu cunosc decât pe unul,
Dumnezeú! dar el e 'n ceruri,
Bravul nu cunoște frica;
Dar nevinovatul piere
Nevorbînd la timpul seú.

„Când s'ar nimici onórea
Prin cuvinte, - era mai bine,
De 'nfigea în min' pumnalul,
Decât să vorbești așa.
Însé legea te insultă,
Er nu regii. Tu pe mine
Nu poți să mă vatemî, rege,
Mai mult decât cel mai slab.

„Eú să-mi plec genunchii ție?
Ca un sclav? De și nu-mi trebui
Brațul têu spre-a mea 'nălțare,
Nici al altui, decât ăsta,
Și acesta-i brațul meú.

„Să s'acopere de tine
Ceî ce-ți lingușesc, fac bine;
Sci-voiú și eú să m'acoper,
Eú, ce 'n veci n'am lingușit.

„Pentru ce n'am fost la curte,
Câte la 'ncheierea păcei
Ti-am făcut, la Alcalá,
Nu-ți mai spun, că cin' nu simte
Fapta ce-l îndatoréză
Înzadar i-o deslușești,
Ba i-o ștergi din sin cu totul
Decă-i mai vorbești de ea.

„Să te bucuri, Don Alfonso,
Că lui Cid se 'nchină Maurii,
Că-cî pierdînd de densus stima,
De tine frica și-aú pierdut.

„Buna-ți inimă, o rege,
Ar fi să-ți aducă-aminte
Binele ce ți-am făcut.
De-ași fi vrut pe tron, o rege,
Să te ved fără onóre
Și despretuit, atuncea
Nu ți-ași fi spălat onórea
Nici prin úsul jurámînt.

„Cine-mi spune de Bellido
Póte-adânc să mă mahnescă,
Dar să mă insulte nu.
L'ași fi prins eú se 'nțelege
Decă-ași fi avut și pînteni —
Ah! în casuri de-astea geme
Cel mai nobil și mai brav;
Cunoscînd greșela simte
Vina cu atât mai greú.

„În sfêrșit, jertfindu-mi starea
În serviciul têu, o rege,
Închinându-ți ție totul
Ce-am agonisit cu arma,
Ce vrei, Dómne, să-mi mai ieí?
Nici tu, și nici ai tei svecnici
Pot lua ceva din nimic.

„Dar de-acum încolo, rege,
De-ađi încolo căștiga-voiú
Pentru min', nu pentru tin'.
Nu din pricina poruncei,
Cî mahnit de-aceste vorbe
Ce mi-ai ús, mă depártez,
Numa-un laș atari cuvinte
Dela rege-ar suferi!

„Sánta maică să-ți ajute,
Armele să-ți fericească,
Ca să nu gîndești, o rege,
La o spadă ce-ți lipsește.“
Chiar aceste vorbe úse
Cătră rege Cid, 'nainte
De-a pleca el în esil.

XLIV.

„Tu ingrát și crude rege,
Tu ingrate Don Alfonso!“
Astfel îl muștra Ximena
În castelul de Bivar.

„Mie-mi stă să-ți fac muștrare,
Numai sufletul femeiei
Spune câte simte el.

„Vaí și-amar îți va aduce
Hula 'n Cidul meú isbită,
Ce e drept, cu vorbe numai,
Alfel nu puteai; cu spada
Numai soțul meú vorbește;
N'ar fi stat ea neatînsă,
N'ar fi stat în tēcă, rege,
Decă-ai fi tu cavalér.

„Îl esilî — ce 'nchipuire!
Pretutîndî în esiliú
Cid își face-o patriá.
Faci ca pisma să-l sfășie,
Dar își va tocî ea dintii,
Cid e-acoperit cu-oțel.
De-a lui spadă te lipsești tu?
Bine,-o vei dori odată,
Chiar în lupta cea dintăiú.
Omul binele-l dorește
Numa-atunci când l'a pierdut.

„De ce cređi că se căieșce?
Se căieșce póte numai
Că-și făcu dușmanî de dragul
Amiciției regești.
Neputinței lor s'ajute
S'a făcut îngrozitor.
Numai să-ți mărésacă țera
Făcu tot cât a făcut.
Fără el cu-ale Asturiei
Sterpe stânci ai fi rēmas.

„Dar în ce mod ți-a servit el!
De făcea și el ca bravii
Dela curte, cari te nalță
Și mințînd îți lingușesc,
Ți-ar plăcea de el și-acuma
Și de daruri l'ai umplea;
Însé mîna lui, șciî bine,
Da mai mult decât lua. —
Pe ingrații regii nimica
Nu-i sugrumă și-î apasă
Ca nobleța ce le-arată
Lor vasalii generoși! —
Du-te, du-te, Don Alfonso,
Góna asta vor simți-o
Toți trândavii dela curte
Ceî grozavi — nu pentru Mauri
Ci pentru bărbații nobili
Ale căror femei densus
Le 'nșelă ca cerbiî tineri,
Când bărbații cad în luptă
Pentru-onóre și amor.

„Vaí și-amar de tine, rege!
Lângă drept nici când în lume
Grația nu s'a vedut.
Tu 'ntre canî te ađi astăđi
Cari-ți lingușesc, dar mîne,
La întăia opintire,
Năvâlînd te-or sfășia.
Astfel de amici aú regii,
Cari-orbiți de lingușire
Judecata și-aú pierdut.“

Astfel a lui Cid nevastă
Cuvēnta, când lacrimile
Tonul plîngerilor sale
Nu i-l năbușiau în sin.

XLV.

Voind bunul Cid, eroul —
Pe car' Dumnezeú să-l ție
El cu tótă-a lui putere —
Voind el acum să plece
Cu Ximena și copii,
Tótă-averea lui și-o află
Înghitită de rēsbóie,
N'a găsît un maravedi
Să-și plătésacă drumul seú.

Hyacinthele frumoșe,
Pe cari marelui Cid regii
Maurici i le dăruiră,
Soțului Dona Ximena
I le pune 'n mână-acuma
Ca să le prefacă 'n bani.

Dona Sol și Dona Elvira,
Drăgálașele fetițe,
Auđînd că vreu să vîndă
Mândra, splendidă podóbă,
Grele-oftări eșiau din pieptul

Inocentelor copile:

„Juvaerurile mândre
Să le dați în schimb pe bani!“ —

„Nu sunt.“ țise Cid, „copiii
Ca și regii, cari suspină
Numai după ce străluce?
Pe copii, femeii și principii
Chiar din cauza slăbiciunii
Mai vârtos îi prețuim;
Că-cî a cede slăbiciunii
Sunt datorii cei tari. Ximeno,
Să lăsăm după copii.“ —

„Și decorul ne rămâne?“
Strig copilele voioase,
Cari, deși fugeau de barbă,
De grumazul lui s'acață
Și din inimă-l sărut.

Două ovrei chiâmă la sine
Și-aședându-î după masă
Cid cu multe ceremonii,
Cere-o miă bani de aur
Și le pune ipotecă
Două scrinuri mari și pline,
Cum ținea, de-argintăria,
Însă sub condițiunea
Ca să le deschidă numai
După-un an și-anume atunci
Să-și oprască ei coprișul
Decă nu le va plăti.

Mai securi de-alesul nume
Al lui Cid decât de scrinuri,
Dându-î împrejur-tăiații
Aurul cerut plecară,
Luând însă scrinurile
Pe cari Cid în strimtorare
Cu nesip le-a fost umplut.

S'a căit dór Cid de asta?
Nici de cum! el o făcuse
Rezimat pe-al său noroc.
„La biserica Ximeno!
Să 'nchinăm drapel și arme
Ajutorului ceresc!“

XLVI.

Pentru Cid se cântă-o misă
De cătră preoți și-ostași,
Sânta taină se salută
Prin fanfare și trompete;
Tobe sună și cimbale
Cât tresaltă sânta boltă,
Sufletul celor trei-sute
De ostași ne'nfrânți se umple
De o nouă 'nsuflețire
Pentru luptele cu Maurii,
Maurii din Valencia.

După-a stégului sântire
Cid cu mâna sa-l rădică
Și vorbește: „bîet stîndard
Al unui gonit și sërman
Castilian! cu ajutorul,
Care ađi din cer îți vine,
Îți lipsește stima Spaniei,
Pe care-eu ți-o prorocesc.“

Cu acestea desvêleşce
Stégul și-l resfiră 'n aer:
„Însoțit vei fi de gloriu

Pân alături vei ajunge
Cu-ale regelui stîndarde.
Don Alfonso, Don Alfonso!
Tu la cântul de sirene
Dormi, desastre te-amenință
Decă nu te-î deștepta!

„Nu-e așa, ostași?“ le țice,
„Noi suntem deștepti; onóre
N'am avea de-am mai petrece
Între ómenii netrebniți.
Meritul și-onórea și-afla
Preț numai la locul lor.

„Legănat de voci sirenici
Dórne-acolo bravul rege,
Să ne folosim de-adăncu-î
Somn, pe cei rîi îngrozindu-î
Și din depărtare chiar.

„Pe cei rîi nimic nu-î arde
Ca isbănda câștigată
De cei urgisiți de ei.
Mii de inimii bune-oftéză
Tainic, de mișei lovite;
Fericiti cari-ău privilegiul
Ca și noi să-î de-mascheze
Înaintea lumii 'ntregi!“

„Flutură, stîndarde nobil,
Cu mândria, fi scăparea
Victimelor celor rîi!“

Acum pléca jos stîndardul;
„Bravi ostași și-amici!“ le țice,
„Chiar și rîșunarea dréptă
A vasalului apare
Contra regelui rescóla,
Atentat nelegiuit.“

„A 'nghiți insulta este
Semnul sufletelor 'nalte.
Cât de aspru o-ar simți.
De mi-ar fi de rîșunare
N'ar scăpa de min' dușmanii
Pân' la cer i-ași urmări.“

„Ici, ostași, în locuința
Sântă-a păcii și-a iubirei
Sufiu 'n vînturi cea din urmă
Conștiința de insultă.
Orî ce gînd de rîșunare
Vînturile să-l răpescă;
Armele, ce ađi pe séma
Mea le iéu, vor fi purtate
Pentru legea creștinéscă
Și pentru Castilia.
De-am putere 'mplânt stîndardul
Pe Taledo, și 'tinutul
Câștigat „Castilia nouă“
Se va țice 'n viitor.“

„Dar fiind că ne lipsește
Pân atunci adăpostire
Cată să luăm în grabă
Vrîm castel mai mic. Acela,
Cărui nu i-ajunge-onórea,
Părăsescă-al meu drapel.“

Acum naltă ér stîndardul:
„Flutură, stîndarde nobil,
Resfirându-te prin aer!
Sunăți cornuri, clarinete,

Tobelor, al vostru sunet
Intrunit să sparie numai
Pe cei slabi și rîi și clica
Fariseilor vicleni!“

XLVII.

Regii vréu să-și vadă servii
Numa 'n locul lor, pe-acea,
Cari de-asupra ies i-apasă,
Cum apasă și cocheta
Cu dispreț și cu mândria
Pe acel ce nu se face
Spre plăcerea ei de rîs,
Séu ca marii ței, ce cruță
Numai papura cea crudă
Cu-al lor tunet furios.

De-a lui Cid plecare mândră
Auđind și Don Alfonso
Đice astfel în mijlocul
Curtii sale: „astăđi pléca
De sub stégurile noastre
Cel mai brav din cavalerii
Ce cu Maurii s'au luptat.

„De i-a și fost libertatea
Câte-odată fără margini,
Lui putea să i se ierte
Pentru-amorul și credința,
Pe cari el în totdeuna
Casei noastre le-a păstrat.

„Acum pléca pentru mult timp,
Ca un om de rînd; pe dînsul
Mii de inimii l'însoșesc.
Dar ce pierde el cu curtea
Unde-el nu era nimica?
Singur al séu nume-î face
Altă curte, 'n care-e totul.
Decă-o petró 'naltă cade
Din castel, curînd s'or pierde
Alte petri 'n urma ei.“

„Regii n'au nici când odihnă,
Car' de car' le cere spada;
Și de tóte-un rege cată
Judecând să-și dee sémă! —
Decă 'ntregei curtii i-ași spune
Că pe voi pe toți vê 'ntrece
Cid, lipsi-v'ași de plăcerea
Esilării lui, și-ați țice
Că vê fac vro bănuială,
Séu ați țice: „năluciri sunt
Aste de-ale regilor.“

„Suma: Cid, întăiuil duce,
Nobil, pe-a onórei culme,
Credincios, vitez, cu minte, —
Ce-avea dela Donn s'astepte
Nevoind să i se 'nchine?
Deci rămănă-așa cum e;
Ca să dică și străinii —
Băgați bine toți de sémă! —
Ca să dică și străinii,
Că de-a regelui Alfonso
Judecată nu scăpară
Din vasalii nici însuși Cid.“

XLVIII.

Cid e pregătit de luptă.
Presimțind că ce voiește,

Se jur Maurii pe Mahoma.
Că pe Cid îl vătămase
Se căiește Don Alfonso,
Însă Cid stă ađi sub arme,
Plécă spre Valencia.

Cid e pregătit de luptă.
Rézimat pe spadă 'n urmă
El vorbește cu Ximena;
Babieța mușcă frél
Așteptându-și călărețul
Er stindardele l'asteptă
Sus în aer fálfăind.

„Pentru ce plângi tu, Ximeno;
Așa slab ne este-amorul
Încât scurta despărțire
Să n'o pótă suferi?
Dator este ori-ce nobil
Suveranului serviciuri;
Celor drepți din datoriă,
Er ingraților în dar.

„Tu din ném ai cap și fire,
Fiica unui ném eroic
Și nevastă de ostaș,
Uită-ți frica femeiescă,
Tu Ximeno, în lipsa mea.

„Folosește tot minutul
Dilei chindisind, cosénd;
Șera cântă cu copiii,
Er spre-a casei întocmire
Te deșteptă din ȓiori.

„Ca un fel de desfătare
Iți las grigea pentru turme,
Pentru lână, pentru paseri.
Să nu stai nici când, Ximeno,

Lucru-e balsam pentru sânge
Și-al virtuților isvor.

„Până voiú veni ascunde-ți
Hainele de sərbătóre,
Nu dór ca să-mi plací atuncea,
Ci spre-a mea onóre. Simplu
O femeia să se 'mbrace
În lipsa bărbatului.

„Fetele — de foc departe
Ca fuiorul, dar primejdia
Fetele să n'o 'ntelégă
Când voiești s'o depărtezi.
Las' să dormă lângă tine,
Er în câmp tu nici odată
Fără tin' să nu le lași.
Fetele făr' a lor mamă
Sunt ca miei făr' păstor.

„Fi cu cei din casă demnă,
Cu femeile vorbitóre
Cu străinii fi modestă,
Cătră tin' și cătră fete
Aspră și nelăsătóre.
Nici celei mai bune-amice
Să n'arėti a mea scrisóre
Precum eú nici unui prietin
Pe-ale tale nu le-arét,
Că-cí e fragedă și-intimă
Legătura dintre soți.

„Omul nu-și câștigă stimă
Nici odată când trădeză
Tot ce are 'n casa sa.
O femeia prea limbută
Bagă pe bărbat în vorbă
Și se face și de rís;
Numa-o casă respectată
Póte crește și 'nflori.

Viéța poporului român')

de Oreste Djujanschi.

(Continuare.)

h) Gătirea la cununie.

A dóua ȓi, adică duminică diminetă, pe când întră
popa 'n biserică, se gâtește atât mirele cât și mirésa.
Ei se 'mbracă cu schimburile și se 'mpopoțoneză ca să fiă
mândrii, că-cí astăđi au se dea ochii cu lumea. — Mirele
încalță cisme (ciobóte) negri, ér mirésa galbine; — pe unele
locuri cisme negre seú papuci; ba uneori și opinci. —

Apoi îmbracă pieptare și peste ele cojóce cu mițe;
dar pe ici pe colea veđi miresele și cu cațaveici cu blană
de vulpe; atunci în loc de catrințe seú zadii, au fotă seú
fuste, după cum le dá mâna.

Până la cap se 'mbracă mirésa singură. Capul însé fi
face necaz. Vrea și ea să fiă odată mai mândră; de aceea o
přeptená alta. Acésta fi împletește cođile, și-i pune prin
capetele lor flori de grădină cu cordeluțe bătétóre la ochi.

1) D-nul S. F. Marian, zelosul nostru colaborator, ne trâmte un vechiu manuscris al seú, din care după cum ne scria densus se află o copii la un student din Suceva. Am găsit, că partea relativă la nunți din articolul d-lui Djujanschi sémená foarte mult cu acel manuscris needit. Decí sistăm publicarea obiceiurilor dela nunți convocând pe d-nul Djujanschi să esplice acel fact ciudat. Până când nu vom avea acésta esplicare, nu vom publica din „Viéta pop. rom.“ nici alte obiceiuri, care nu se referesc la nunți.

Red.

„Er de-ți cade greú vr'odată
Ca să nu-mi trădezi scrisórea —
Că-cí e greú s'ascunđi o veste
Bună și 'mbucurătóre —
Fetel le-o 'mpărtaşește
Ca să 'nvețe-a fi discrete,
Că-cí, ca tată-seú să placă,
Șciú că sigur vor tăcea.

„Svat dela bărbat să nu ceri,
Să gândești la svatul, care
Eú și-ași da, și-așa să faci
Er în casuri grele scrie-mí!
Péna, inima și spada-mí
Ele 'n veci nu te-or lása.

„Dóuě-đeci de maravedis
Și doui ai pe tótă ȓua,
ȓine-te de ei! nobleța
De ném bun să nu păstreze
Dar nici să nu risipe.
Când ai lipsă de parale
Veđi de-mí spune numai mie.
Servii amanet să nu-i puí
Nici odată; împrumutá
Baní mai bin' pe-al meú cuvént,

„Pe cuvéntul meú, Ximeno,
Cumcă-e neclintit ca cerul
Și sigur cu toții o șciú.
Cum mă bat eú pentru alții
Crede, s' or osteni și-alții
Bucuros și pentru noi.

„Un sárut și-apoi adio!
Numai unul, că-cí din lupte
Nici cu unul nu m'entorc.
Fi cu Dumneđeú, Ximeno!
Aid'! să nu ȓică ostașii
Că staú ca un mire-aici.“

— Cođile le strínge la olaltă rotund, seú le lasă pe spate.
Deasupra përluú přeptenat vine petéla cu flori de dughénă;
dar de când s'au luat și Româniú după moda lumii, mai
pun încă și vëlul, — numit de ei „Schleier“, care atêrnă
de pe cap până la pământ, formând astfel dóuě aripi, ca
când ar vrea să sbóre. — Și cum n'ar sbura, dar nu cu
trupul, ci cu gândul. Când se vede mirésa aședată în mij-
locul casei pe un scaun cu perină, atunci drept că nici
n'ar șci pe ce lume e, de n'ar trezi-o bábuca cea bêtână,
care aduce o cépă frântă și i-o dá pe la ochi, ca să
plângă nițel.

Plânsul acesta însemnéză, că mirésa nu trebuie să
fiă tot veselă precum a fost pân' acuma, ci să gândească
și la nevoile vieței, care de multe ori o vor face să verse
șiróe de lacrimi.

Pe când se îmbracă tinerii, fiă-care la casa sa, se
gătesc și căruțele seú carele, care au să ducă nuntașii la
biserică. Căruțele au câte doui cai, ér carele câte patru
boi. Mi s'a spus, că mai nainte fiă-care cal seú boú avea
câte o năframă la urechi, astăđi însé se află numai o nă-
framă la fiă-care căruță. Acésta năframă se légă de capéțala
calului, seú de córnela bouului. Năframă cu ciucuri încă se
ved pe unele locuri, dar mai ales prin Transilvania, Timi-

șóra, Oltenia și pe plaiurile Carpaților. În Bucovina, Moldova și Besarabia se pun basmale cumpărate pe la dughene seú bucăți de pânză de bumbac bătute cu borangie.

Pe la prânzul cel mare vine mirele cu mult alai la casa miresei, unde-l întâmpină toți, câți se află în casă, cu cea mai mare bucurie. Aici se mai încurcă nițel până ce se pun lucrurile la cale și-apoi se aședă în căruțe. Căruțele cele mai bune și cu cai aprigi sunt găsite pentru mirésă, mire și nunii mari; celelalte mai prostețe pentru ceilalți nuntași.

Înainte, în căruța întâi, merge mirésa întovărășită de două vornicele ai mirelui; într'a două e mirele însoțit de două drușce ale miresei și într'a treia vin nunii cei mari.

Aceștia sunt de ordin doi; adică, un bărbat cu soția sa. Pe unele locuri sunt nunii cei mari din păreche, adică nunul și nuna sunt străini unul altuia. Când se întâmplă așa, se țice că-i o păreche de nunii; sunt însă două nunii și două nune, atunci se țice că-s două părechi de nunii.

Nunii, adică nunul și nuna cea mare, au luminări mari de tîrg împodobite cu flori de dughenă și cu cordele de matasă roșie.

După dênșii merg nuntași, cari sunt mai cu sémă némuri de aprópe cu mirele seú cu mirésa.

Pe unele locuri merge înaintea căruței, în care se află mirésa, un vătăjel de al ei, care se numește vătăvul cel mare; acesta îngrijește ca să se dea ómenii în lături. El pórtă o ploscă cu rachiú, un băț încovrigat cu năframă cusută și un biciú. Câte-odată e înarmat cu mai multe pistóle, pe care le slodóde din când în când.

Pe lângă căruța miresei mai merge de fiă-care lature câte-un fecioraș călare; el pórtă pistóle, pe care le descarcă chiuind, cât îl ține gura.

Îndărétul nuntașilor încă merg băeții călări, cari descarcă din când în când câte-o pușcătúrá slabă, dar cu atáta se 'ncercă a răcni mai tare.

Pe unele locuri merge și lăutarii până la biserică, mai cu sémă decă biserică e aprópe și nunta merge pe jos

până acolo. Êr de nu, atunci se acață și ei de-o căruță pe unde apucă.

Ajungënd cu alai până în curtea bisericeii, se dau toți jos din căruță, își netețesc straele, ér lăutarii întónă un cântec. — Când sunt toți gata, întră în biserică în rëndul cum au venit. — Decă nu s'a finit serviciul dumnețesc, așteptă cu toții până la fine; atunci pălimarul aședă în mijlocul bisericeii, drept sub policandru, o măsuță, acoperită frumușel, pune pe ea sánta evanghelie cu o cruce fiă de lemn seú de argint, ér de amëndoué părțile cununile făcute din ramuri verđi, seú dintr'un cercușor împodobit cu fir de aur și mirc (mirt).

Aurul însemnézá a-vuția, ér mirtul frumusețea; că-cí precum numai țeița Venus avu dreptul de a purta o ghirlandă de mirt, așa-í este numai miresei conces a-și împodobi capul cu mirt, peste care aședă și mircul sântit.

Preotul începe cununia după cum stă scris; de n'a fost logodna cu preot, apoi se face acuma înainte de cununie.

Până ce face preotul cele ce se cuvin, grijește vătăjeii a cumpăra alune seú zaharicale și un păhar de vin cu o franzelă seú un păhar cu miere. Acesta se întâmplă numai în unele sate, și mai cu sémă pe la tîrg. Când cântă preotul și dascălul: „Isaia dântueșce,“ atunci aruncă vătăjeii alunele și zaharicalele drept în policandru ca să pice peste capul tinerilor.

Acest obicei însemnézá, că tinerii să petrecă o vieță dulce și fericită.

După sevrșirea santei taine a cununiei, duce nunul mirele ér nuna mirésa înaintea sântului altar și se închină cu toții. Apoi ies din biserică, după ce preotul a urat tinerilor o vieță fericită. —

Pe unele locuri pălimarii sunt cam îndrăzneți, opresc tinerii la ușa bisericeii și nu-í lasă până ce nu capetă un bacșiș. —

Afară se pune mirele cu mirésa într'o căruță, ér ceilalți pe unde apucă. Numai vătăjeii ieú drușcele cu ei într'o căruță deosebită.

Albaneză de Sud. (Pag. 335).

Când ajung la casa miresei, le iese înainte sócra mare, așterne o scórtă dinaintea ușii și întovărășită de o rudă a ei ține de-asupra ușii un colac cu un șip de vin și cu o huscă de sare. Tinerii trec pe sub acestea, ér

sócra îi atinge pe cap cu ele; tot așa se întemplă și cu ceilalți nuntași.

Toți câți vin cu nunta bat în palmi și intrând în casă se veselesc. —

Lampele electrice.

În numărul 7 al „Albinei Carpaților”, anul 1879, am vorbit despre iluminățiunea electrică în general, despre mașina lui Gramme, lampa lui Iablochhoff, și modificațiunile lui Edison, Werdermann etc., cărora le-a succes să realizeze împărțirea fizică a curentului. Vom mai aminti aici unele dispozițiuni ulterioare, cu atât mai mult, că iluminățiunea electrică s'a adoptat la unele drumuri de fier în Englitera și de sigur se va adopta cu încetul și în alte țeri.

Se șciă, că în lampa Iablochhoff vêrfurile de cărbuni se ardeau curênd și trebuiau înlocuite cu altele după 3—4 ore. Cu deosebire una dintre bucăți era espusă a se isprăvi iute. Decî Werdermann a adoptat o dispozițiune, în care cărbunele mai espus era mai lung, ér celălalt mai scurt. În modul acesta o păreche de cărbuni dureză mai multe ore fără a cere să fiă schimbată.

O altă transformare mai importantă a sistemului Iablochhoff a făcut-o Rappief. După cum își vor aduce aminte cetitorii, cărbunii sistemului Iablochhoff erau paraleli și despărțiți printr'un strat de caolin, care despărția astfel și cele două electricități. Când se ardeau vêrfurile cărbunilor până la caolin, acesta încă se topia în parte și lăsa vêrfurile éráși libere. Dar prin topirea caolinului se absorbia în zadar o parte din puterea electricității, ér întréga lumină perdea astfel din intensitate. Rappief a provêdut amêndouê electricitățile (pozitivă și negativă) cu câte o păreche de cărbuni, formând fiă-care păreche un unghiú ascuțit. Creșcetele acestor unghiuri vin în față și sunt în legătură cu bateriile electrice respective. După ce s'a pornit curentul electric, lumina dureză până se ard părechile de cărbuni și astfel vêrfurile lor ajung la ore-care distanță unul de altul. Dar când depărtarea acésta e prea mare, pentru ca scînteia electrică să mai pótă trece dela o păreche de cărbuni la cealaltă, curentul electric ar trebui să înceteze. Rappief s'a gândit și la acésta. Când a încetat a lucra electricitatea între cele două părechî de cărbuni, ea trece într'o bucată de fier, care devine astfel magnetică și influințând asupra unui cot de fier, apropiă éráși vêrfurile cărbunilor. În modul acesta lumina este continuă.

Cu tóte acestea mai răméneau unele greutăți de învins. Chiar la acésta dispozițiune era de lipsă să se prenoască odată pe și părechile de cărbuni, ceea-ce pretindea un personal considerabil pentru iluminățiunea unui oraș. De altă parte acest metod era tot atât de neaplicabil în case, pentru spațierî restrînse, deóre-ce puterea prea mare a luminei vêtâma ochiul.

Sawyer și Man au delăturat și aceste inconveniente, decă tot ce s'a scris despre lampele lor este adevêrat. Dispozițiunea lor este basată pe produțiunea luminei electrice. Este adică cunoscut, că lumina lampei electrice nu se

produce prin arderea cărbunilor, deórece lumina astfel produsă ar fi fórte neînsemnată. Lumina se produce prin aceea, că electricitatea întempină o pedecă în calea sa și voeșce să o învingă prin desvoltarea puterei întregi. Piedeca o învinge ea trecênd prin aer în formă de scînteia, și decă scînteile urméază una după alta fără întrerupere, se nașce o lumină continuă. Așadar arderea seú scîntifică đis oxidarea cărbunilor este un fenomen secundar, care n'are nici o influință asupra luminei. Prin urmare și decă arderea cărbunelui s'ar îndeplini fórte încet, lumina electrică n'ar pierde nimic din intensitatea ei. Dar e cunoscut, că arderea seú oxidarea cărbunilor se întemplă numai în aer liber, unde se află un prisos de ocsigen. Sawyer și Man au avut ideia de a împedeca oxidarea cărbunelui, șciind că acest fact nu micșoréază intensitatea luminei. Ei au închis dară cărbunii sub sticlă. Ce e drept, la început se află și aci puțin aer atmosferic, dar ocsigenul acésta se combină într'o minută cu cărbunele și de aci înainte acesta se micșoréază numai într'o mësura prea mică prin împrejurrarea, că electricitatea duce mereú cu sine mici bucățele de cărbune.

Din punctul acesta de vedere lampa este și sănêtosă fiind-că nu se micșoréază cantitatea de ocsigen atât de necesară vieții. Ba, ce e mai mult, aci s'a aplicat și împărțirea curentului electric, despre care am vorbit în numărul 7 al „Albinei Carpaților”, prin urmare lumina electrică din lampele lui Sawyer și Man pótă fi micșorată seú mărită după plac. Cum arată ilustrațiunea nóstră de pe pag. 324, pe când o parte a lampei lumineză până la o distanță de sute de metri, cealaltă dă o lumină dulce, la care omul de studii pótă lucra liniștit și fără a-și strica vederea.

Nu vom intra în amênuntele dispozițiunii acestor lampe, deóre-ce scopul nostru a fost să arêtam numai principiul și esența invențiunilor mai nóuê. Vom aminti numai ceea ce s'a scris despre prețul luminei electrice astfel produse.

O mașină cu vapor, avênd o putere de 1000 de cai, pótă să dea lumină la 30,000 de astfel de lampe cu cheltuêla de 5 fiorini (12 fr.) pe oră, pe când pentru aceeși lumină ar fi de lipsă 150,000 urme cubice (4800 m. c.) de gaz cu o cheltuêla de 200 fiorini.

Și decă aceste socoteli nu vor corespunde întru tóte realitățî, totuși se speră, că prin acest sistem omenimea e dotată cu o lumină mai bună, mai sănêtosă, mai curată și mai ieftină.

Am dori, ca cât de curênd acest mod de iluminățiune să capete o estindere considerabilă. Încă de mult s'au decis unii ómeni întreprîndêtori, chiar din patrie, să o aplice în casă, dar până acum nu cunóșcem rezultatele încercărilor lor.

V a r i e t ă ți.

Femeia albaneză. În „Albina Carpaților” vol. V a. 1877 pag. 227—231, s'a vorbit pe larg despre Albanesi. Aci vom spune numai câte-va cuvinte despre ilustrațiunea noastră de pe pag. 333. Ea reprezintă o femeia albaneză din medă-di. În îmbrăcăminte acestor femei este caracteristic vëlul, cu care-și acoper ele capul, gâtul și umerii. Vëlul e semi-transparent, de țesătură fină, brodat cu dantelă. Pêrul împletit e împodobit cu mai multe ace de aur, terminate în vêrf cu flori, pasêri sêu alte lucruri filigrane. Aceste articule de lucs le fac Albanesi însuși, și mulți Europeni le cumpêră ca suvenire din bazarele Constantinoplei. — Cămașa albă, cu broderii albe sêu colorate, acopere jumetatea pîeptului, până unde e strînsă în pieptar și împodobită cu bani felurii. Femeile albaneze se încarcă până la gât cu medaliile remase dela părinți sêu bărbați. Tunica e colorată — roșia la fete, albastră la neveste tinere, violetă la bêtrâne — împodobită cu catifea și cusături bogate. — Șurțul e de mătase colorată la fete, fără față la femei mai în vêrstă. De-asupra șurțului o panglică lată de mătasă le impresôră mijlocul în loc de brêu și, legată în formă de ciucur, atêrnă pe o lature în jos. Fetele pòrtă rochiă netedă, êr femeile rochiă încrețită. Hainele unei femei costă cam 4—500 fior., ale bărbaților 8—1000. Femeia albanesă, ca și Slava din Sud, îndeplinește tot felul de lucruri grele, pe când bărbatul de multe ori trăiește în trândăvie. De aci vine pòte că bărbații sunt în genere fòrte frumoși, pe când femeile se pot lăuda mai puțin cu acea însușire.

Pentru istoricul albiturilor de masă. În vechime măncău ômenii pe mese de lemn neacoperite; apoi veniră învêlitori de pele, și în fine pânzăturile nôstre de in și de bumbac. Serviete se întrebuintă încă la Romanii cei vechi. La ei era obiceiul a se spăla înainte de ospet; de aceea ôspeții căpetau înainte de mâncare o servietă mare (mantilia), pentru a-și șterge mâinile. Altă-dată ôspeții aduceau cu sine serviete (mappae) garnisite cu largi dungii purpurii, pentru a-și șterge gura și mâinile în decursul mesii. La noi întrebuintarea lor datéză mai de curênd. Locul lor îl ocupa pânzătura, chiar în casele nobile, ca astăzi în Engliera. Spre scopul acesta, pânzătura era atât de lungă și lată, încât zăcea pe pòla fiă-cărui ôspe și putea fi întrebuintată ca servietă. Cu tóte acestea pânzătura se punea îndoită, pentru ca decă se murdăria o parte, să se pòtă întrebuinta cealaltă. În viitor s'a schimbat acest obicei; pânzătura se tindea simplă și peste ea alta mai mică. Tot-deodată începură a se îndoii pânzăturile în tot felul de figuri și de crețe. Astfel pe masa regelui Franciei, Enric III (1573—1589), se îndoia în formă de valuri mici, pe care le produce pe apă un vânt ușor. Introducerea albiturilor de damast nu datéză mai de mult de 150 de ani; ele au a se mulțami familiei franceze Graindorge. În seculul al 17-lea era obiceiul să se dea la fiă-care fel o servietă nouă, precum se schimbă astăzi tacămurile. — În timpuri mai vechi domnia obiceiul, ca la locul unui cavaler acoperit de ocară, un herold de arme să spintece solenel pânzătura și să-i întorcă farfuria și pânea. Cavalerul trebuia atunci să-și ștergă insulta, sêu să probeze, că i s'a făcut nedreptate. Acesta i s'a întemplat, între alții, contelui de Ostervant, Guilelm de Hainau, la masa regelui francez Carol VI (1380—1422). Un herold tăia în două pânzătura din naintea lui cu cuvintele: „Un principe, care nu pòrtă arme, nu merită să mănânce la masa regelui.” Guilelm rêsponse uimit, că el pòrtă scut și lance tot atât de bine ca un alt princip. „Nu se pòte,” i se rêsponse, „că-cî altfel ai fi resbunat de sigur mórtea unchiului d-tale.” Acestă învêțatură nu rêmase fără efect asupra contelui.

Cocheta. O tinêră femeia, care avea reputațiunea de a fi fòrte cocheta, se afla de curênd la prând la o prietină. Ea mănca cu pofră, dar îndată după masă avu idea ciudată de a leșina. Tinêra femeia fu dusă în odăea de dormit, unde i se desfăcu corsetul, și fu stropită cu

săruri; tóte fură înzadar. Să-și închipuescă cine-va tabloul interesant, ce-l presenta ea, culcată pe mătase și dantele. Un om batjocuros observă că acest leșin era un mod ingenios de a face siesta după masă și se pregăti să cadă și el în leșin pe o sofă. Dómna de casă se supêră în fine, deóre-ce societatea era conturbată, și pentru a prinde cocheta în cursă, dîse cătră ôspeți: „Șciți de ce s'a bolnăvit? Pêrul îi era prea strîns, trebuie să-i desfăcem coșile.” Efectul fu magic. Pentru a-și apêra coșile false de ori-ce atac, leșinata duse repede mâinile la cap, și prefăcându-se că-și vine în fire, dîse cu voce slabă: „Unde mă afu?” — „La mine,” rêsponse repede dómna de casă, „dar trăsura d-tale e aci și în cinci minute te vei afla în casa d-tale”. Morala acestei întemplări este: în leșinuri false să ai totdeuna coși adevêrate.

Notițe economice. — *Cum să deosebești bumbacul de lână.* Rupe o bucată din stofă și ține-o la lumină. Fibrele bumbacului ard repede cu flacără, pe când fibrele de lână se încovrigă, se carboniséză și respândesc un miros neplăcut ca toți perii animalici.

— *O plantă ciudată.* De cât-va timp s'a descoperit în Nicaragua o plantă, Phitologica electrica, care posede proprietăți electro-dinamice remarcabile. Mâna, care o atinge, amortește, și influința magnetică se simte la o distanță de două metri și jumătate. Acul magnetic este abătut și influința asupra lui e cu atât mai tare, cu cât se apropie mai mult de plantă, până când acul începe să se rotească. Intensitatea efectului se schimbă în cursul zilei. Nôptea abia se observă și punctul culminant și-l ajunge la 2 ore după prând. Un timp furtunos mărește efectul. Niçi insectele niçi pasêrile nu se pot apropia de plantă.

Cronica. — *Contele Andrassy* a încunoșcințat pe M. S. Împêratul despre resoluțiunea sa de a se retrage dela postul sêu. Monarchul îi va primi demisiunea lui îndată ce va fi hotărît cine să-i urmeze. Până atunci Andrassy va conduce afacerile provisorice și va vedea încă trupele austriace întrând în Novi-Bazar.

— D-nul *Sturdza* fostul agent diplomatic al României în Serbia, e denumit în aceeși funcțiune la Sofia.

— Se vorbește de căsătoria regelui *Alfonso* de Spania cu archiducea austriacă *Maria Christina*. Întêlnirea s'a îndeplinit la Arcachon (Francia sudică).

— *A. S. R. Dómna Românilor* se află mult mai bine și petrece încă la Rhin în mijlocul familiei, de unde se va duce la băi de mare la Scheweningen în Hollanda.

— *Comisiunea internațională* de delimitare a frontierelor Serbiei s'a desființat după ratificarea proceselor verbale și ale cartelor de detai. Unii din membrii ei vor face parte din comisiunea de delimitare la Arab-Tabia și în Dobrogea.

— *Resbelul*, pe care-l pòrtă Hollanda de 10 ani în contra Atchinezilor cu spese enorme, merge cătră sfêrșit.

— S'aude, că la *Maroc* ar fi izbucnit o rescolă.

— Cu luna nouă *eruptiunea Vesuvului* a devenit mai pronunțată. Reflectul focului e fòrte viu și lava curge până la Adrio del Cavallo. Mulți curioși viziteză locurile acestea.

— *Sentița curții marșiale*, care condamnase pe locot. Carrey pentru neglijență și lașitate cu ocasiunea morții principelui Ludovic Napoleon, a fost casată de consiliul de rêsboiui superior.

— Din Belgrad se anunță o *crisă ministerială*. Prim-ministrul Risticî, după o ședintă sgomotôsă a consiliului de ministrii, în care s'a desbătut și cesțiunea Evreilor, și-a trâmisi demisiunea principelui la Niș.

— Îndată ce se va fi conchiămat prima *adunare națională* ordinară în Bulgaria, ministerul bulgar actual va fi pus în stare de aculare pentru violarea constituțiunei.

— Guvernul român a fost avisat despre sosirea *principelui Obolenschi*, care, ca delegat rus, va constata împreună cu o comisiune română stricăciunile cășunate de armata rusă.

— *Manevrele cele mari* în Transilvania au început la 27 August și se vor termina la 1 Septembrie.

— D-nul *H. Ghica*, fost ministru al afacerilor străine, a fost desemnat pentru postul de trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Athena.

— D-nul *Boerescu* e mulțumit cu succesul misiunii sale la St. Petersburg în cesțiunea evreilor. Guvernului rusesc îi este indiferentă emancipatiunea Evreilor. Din contra principiele Bismarck a făcut un program în cesțiunea acésta.

— În Iași a murit d-nul *Stefan Miclea*, vechiul rector al universității din Iași, director al observatorului fizic și profesor de fizică la facultatea de știință, ér în timpul din urmă director al școlii de arte.

— O comisiune a *asociațiunii istorice ungherești* a sosit în Sibiiu, unde va petrece în 27, 28 și 29 August și va cerceta momentuositățile orașului.

Momente de distracțiune.

Mutul închipuit. Sub acest titlu publică Albert Milaud în *diarul parisian „Figaro”*, următorea glumă, care caracterizează pozițiunea principelui Jérôme față cu bonapartiștii:

(Pe scenă se află în mare agitațiune domni: Haentjens, Pascal, Robert Mitschelle, tot bonapartiști zeloși).

Pascal: Nu vrea să vorbească.

Haentjens: N'ajută nimic. Din timpul lui Paul Le-grand n'am mai pomenit asemenea lucru.

Robert Mitschelle: Décă eu puțin s'ar face inteligibil prin semne, precum fac Henloe-Leesii, tot ar pricepe omul ceva.

Haentjens: De altcum ne vom lumina cât de curând. (Încet). Am trămis după unul din medicii cei mai de frunte din Paris, un specialist, renumitul dr. Sganarelle.

R. Mitschelle: Medicul bolnavului imaginar?

Pascal: O bună ideeă, d'eu, o bună ideeă.

R. Mitschelle: Învoitu-s'a să vină?

Haentjens: Speranța unei respălți bune l'a atras. A pornit îndată. Etă-l, e aci. (Dr. Sganarelle intră.)

Sganarelle: Domni mei! . . . Puneți pălăriile pe cap, mă rog. Unde e bolnavul?

Haentjens (cătră Pascal): Adu pe principe, iubite amice.

Pascal: Dar decă nu va vrea să vină?

Haentjens: Atunci spune-i, că Cora Pearl vrea să-i vorbească.

Pascal: Așa da. (Se duce afară și aduce pe principe.)

Sganarelle: A, acesta e bolnavul.

Haentjens: Un scaun!

Sganarelle: Pacientul e leit Napoleon I.

Haentjens: Îl faci să roșescă.

Sganarelle: E semn bun. (cătră principe) Așadar, grațiose d'omne, ce-ți lipsește? Ce ai, de nu vorbești?

Principele: Hm! Hi! Hm! Han!

R. Mitschelle (desperat): Etă tot ce putem scôte din el de două luni încôce.

Haentjens: Din acestea nu se pôte compune o proclamațiune.

Sganarelle: Pôte l'am înțeles r'eu. Ascultați încă odată! Vorbește, grațiose d'omne, Francia întrégă așteptă . . .

Principele: Han, hi, hon! Han, hi, hon!

Sganarelle: Ce?

Principele: Han, hi, hon!

Sganarelle: Nu n'nteleg nimic.

Haentjens: Și noi tot atât . . . Suntem convinși, că o face într'adins. Și-a pus în cap, să nu răspundă la nici o întrebare.

Sganarelle: Atunci cel puțin nu suferă.

R. Mitschelle: Nu.

Sganarelle: E r'eu. Décă ar avea dureri, l'am putea tămadui. Mi se pare, că nu o face din rea voință. Are un defect organic.

Pascal: Ce defect?

Sganarelle: Și-a perdut darul vorbirei.

Pascal: Dar pentru ce și-a perdut darul vorbirei?

Sganarelle: Chiar pentru că e mut.

R. Mitschelle: Ce să facem în contra acestui r'eu?

Sganarelle: După părerea mea ar trebui să-i dați să mănânce pâne muietă în vin.

Haentjens: Și ôre să-i folosescă?

Sganarelle: Pentru papagal e bună câte-odată, când vrea omul să-i facă să vorbească. Pôte că va avea efect.

Haentjens: Așa mai merge.

R. Mitschelle (care în timpul acesta a observat pe principele):

Uitați-v'e. Vrea să vorbească — în fine!

Principele (după o lungă rezistență): Hon!

Toți: Ce spune? Audiți! Audiți!

Principele: Han! hi! han! hon!

Bibliografiă.

Încercări, versuri de H. Rheinstejn. Buzéu, noua tipografiă română Al. Georgescu, 1870. Se află de vindare în București la librăria I. Szöllösy, în Ploiești la librăria G. Cârjan, în Buzéu la librăria A. Georgescu, în Brăila la librăria G. Ionescu. — Dedicată umbrei nemuritoare a ilustrului Dimitrie Bolintineu.

— **Catechismul calvinesc**, împus clerului și poporului românesc sub domnia principilor Georgii Rákoczy I. și II., transcris cu litere latine după edițiunea II, tipărită în anul 1656, însoțit de o excursiune istorică și de un glosar, de Georgiu Barișiu. Cu speșele Academiei românești. Preț 60 cr. v. a., Sibiiu. Tipogr. lui W. Krafft 1879.

— **L'indépendance roumaine**. D-nul Emile Galli, jurnalist francez, a întâmpat în București în anul 1877, pe timpul rebelului russo-torc, un diar francez „Orient”, care într'un rând a avut mult succes. Acésta, fôia va fi transformată dela 1-a Octomvre a. c. în diarul „Indépendance roumaine”. Formatul noului diar va fi ca al celor mai mari foi franceze, și organizațiunea lui pe un picior mare nu va lăsa nimic de dorit. Până la acea dată, Independence roumaine va apărea în același format mare, dar numai odată pe săptămână. Avem înaintea noastră primul număr astfel transformat și nu putem decât să felicităm pe d-nul Galli pentru strălucita ideeă ce a avut. Îi dorim succesul cel mai mare într'o întreprindere grandioasă, pentru care Românii de sigur îi vor fi recunoscători.

— **Diare noué**. Ecoul Tereii de sus, apare în Dorohoi odată pe săptămână, redactor G. I. Dimitriu. Abonamente pe un an 20 lei, pe 6 luni 10 lei, pe 3 luni 6 lei; un exemplar 15 bani.

Gicitură numerică

de G. M. Zănescu.

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 0 capitală.
 5, 9, 4, 6 Un rit în Ungaria
 3, 6, 12, 11, 14, 15, 13, 10 Un împérat din evul nou.
 6, 4, 9, 7 Un animal (patruped).
 1, 13, 7, 4, 5, 6, 10, 8, 9, 3 Un împérat nemuritor.
 6, 10, 15, 5, 6 Un nume femeesc.
 11, 5, 9, 15, 14 Un metal.
 1, 6, 5, 9, 14, 9, 7, 6 Un revoluționar din Roma veche.
 12, 9, 4, 5, 11, 14 O armă.
 13, 12, 5 Un numeral.
 12, 6, 4, 5, 9, 14, 15 O s'erbătoare mare.
 5, 9, 3, 6 Séu noroiu.
 9, 12, 4, 9, 14, 2, 10 O literă din alfabetul elin.

După încheierea redacțiunii mai primirăm deslegarea giciturii din N-rul 19 dela d-șora *Ludovicu Husa* din Gherla și dela d-nul *Nestor Oprénu* din Neau.

Posta Redacțiunii.

D-lui *S. I. G., Galați*. Ve rugăm să ne dați numele întreg, pentru că să șcim unde să trâmitem numărul ceruți. Pentru manuscrispt ve mulțămim, dar nu-l putem folosi până când nu-l vom avea tot. — D-lui *G. P., Resița montană*. Ve mulțămim. Într'unul din numărul viitor. Ne rezervăm dreptul de a face unele corecturi. — D-lui *I. Ch., Galați*. Numérul vi se va trâmite.

Cătră cetitori!

Apropiându-se finea anului al III-lea, de când există „Albina Carpaților”, încunoșcințăm pe cetitorii noștri, că în urma unor înțelegeri cu tipograful, d-nul W. Krafft, fôia va apărea de aci încolo cu cea mai mare esactitate. Unele mici neregularități, de care a avut să suferă până acum, vor dispărea cu totul. Tot-deodată cu anul al IV-lea, începând dela 1 Octomvre st. v., vom face unele îmbunătățiri, pentru care abonații noștri de sigur ne vor fi recunoscători. — Apelăm la toți amicii desvoltării noastre literare să spriginescă și de aci încolo acésta întreprindere folositoare.

Editura.

Carti mai noue.

Alexi Theodor, Ciarda alba. „Narațiune poetică în 5 cânt. broș. — 20	Pambukis G., Metod de Ollendorf aplicat în limba vorbitore ellenă, spre a o învăța în câte-va luni, cu introduțiune gramaticală . . . . . broș. 3.—
— Ai carte, ai parte. Roman umoristic . . . . . — 70	Perrussel H., Cursu elementariu de Igiene p. școale secundare . . . . . — 80
Analele societății academice române:	Pop G., Indreptariu practic în toate afacerile financiare, compus pe baza legilor și ordinațiunilor financiare ce sunt în vigoare. Din opul acesta a eșit primele 4 broșure care costă . . . . . 1.—
Tom. X. Sect. II. Sesiunea anului 1877. Memorie și notitice (368 pag.) . . . . . broș. 1.40	Prețul de prenumărațiune pentru cele din urmă 4 broșure este 1 florin.
IX. Sect. I. Sesiunea anului 1878. Parte administrativă și debateri (295 pag.) . . . . . 1.—	Pop Florentinu J., Cantece voinicesci despre dile din betrani . . . . . — 25
Arbore C., Fragment istoric alu Moldo-Romanilor . . . . . — 25	Popescu N. D., Prinșonierul rom. dela Plevna, novela contemporană. Ca premiu un tablou format mare în colorii frumoș tiparit: „Căderea Plevnei“. Prețiu incl. tramiteră fracata (subt legatura) 1.40
Aricescu C. D., Istoria revoluțiunii române dela 1821. Cu portretulu lui Tudora Vladimirescu și cu 2 facsimile . . . . . 2.—	— Istoria rebelului roman-ruso-turc. 1875—78. Partea I. dela începutul rebelului pana la 30. August 1878. Ca premiu un tablou format mare în colorii frumoș tiparit: „Trecerea armatei române în Dobrogia“. Prețiu incl. tramiteră fracata (subt legatura) 1.40
— Acte justificative la istoria revoluțiunii române dela 1821 . . . . . 1.50	Paicu A. T., Prescurtarea din istoria Romanilor, urmâte de tractate. Pentru cursulu invetiam. prim. . . . . — 30
Baritiu G., Dicționar ungureș-romănesc (leg. 3.50) . . . . . 3.—	Riurenu J. M., Biblioteca de lectură pentru junimea de ambe sexe:
Baritiu Octaviu, Gramatica limbii maghiare . . . . . 1.—	— Inelulu gasit. Bai de arama. Incendiulu . . . . . — 40
— Magyar-român zsebszótár . . . . . 1.—	— Istoriore pentru copii . . . . . — 40
Bluntachi Dr., Statulu roman și situațiunea juridică a Evreilor în Romania. Unu studiu . . . . . — 50	— Privighietorea. Theodora sau copilulu perdutu . . . . . — 40
Butureanu H., Manual de archeologie biblică. Cu portretul auctorului . . . . . 2.—	— Emigrantiu la Brasilia . . . . . — 40
Castano V. G., Metod de citirea limbii franceze în paralel cu cea română, cu exerciții potrivite la fiă-care regulă și o alegere de lecturi franceze pentru uzul clasei I-a gimnasiale . . . . . — 75	— Rosa de Tannenburgu . . . . . — 40
Cheia exercițiilor metodului de Ollendorf, aplicat în limba vorbitore ellenă 1.50	— Cei doi frații. Devotamentu admirabilu. Poesii. . . . . — 40
Circa J., Gramatica limbii romanesci. P. I. Etimologia . . . . . — 80	— Durele pascelor. Petre și Alexandru. Poesii. . . . . — 40
Cretzianu G., Patrie și Libertate, poesii vechi și nouă 2.50	— Noue istoriore pentru copii. Fabule . . . . . — 40
Cretzulescu N., Anatomia descriptivă. Vol. I. Osteologia, Arthrologia, Miologia 2.50	— Rosariulu. Musca . . . . . — 40
Darea de sémă asupra procesului politic de presă al d-lui George Baritiu redact. „Observatoriulu“. În cestiunea colectelor pentru soldații români răniți . . . . . — 25	— Mielulu. Licuriculu . . . . . — 40
Densusianu Ar., Negriad'a Epopeia țională. Partea antaf'a în siese canturi . . . . . 2.—	— Cele doue surori sau frumoșă și urita, urmâte de alta 5 istorie . . . . . — 40
E-arcu C., Documente istorice descoperite în arhivele Italiei . . . . . — 50	— Opere alese de Benjaminu Franklin . . . . . — 50
Golubinski C., Privire scurtă asupra istoriei bisericii române-orthodoxe. Tradusă de I. Caraciovéanu . . . . . 1.—	Romania, Imn și traduserea cantului Ginta latina alu lui B. Alexandri . . . . . — 30
Gugutielu fiul viclenului meșteru Perdaf. Carte de tot glumătă și amuzantă . . . . . — 50	Rola norocului în versuri, cu o curioșă prefață. Imitatiune de T. G. Nebnelli . . . . . 1.—
Hauf W., Othello, Novela tradusa din limba germană . . . . . — 45	Rotcovschy I., Columba, istoria morală . . . . . — 25
Hasdeu B. P., Limba română vorbită între 1550—1600 . . . . . 4.80	Sacellario L., Doue inimi de femeș, Novela . . . . . — 25
Junius, Femele de Juliu Pederzani . . . . . — 25	Sirtu margarita, o cârticică de ghicituri . . . . . — 15
Kopala E., Elemente de istoria romanilor pentru școale primare de ambele sexe, conform programulu în vigoare. Cu opt portrete dintre domnii cei mai însemnați . . . . . — 50	Solimescu I. N., Diurpaneu ultimulu Decbalu alu Daciei Stoicescu-Calinescu, Manualu de sintaxa română pentru școale secundare . . . . . — 60
Lauranu A. Dr., Creșterea populară. Manual pedagogico-didactic pentru luminătorii poporulu, după Ignățiu Bărâny preluclat 1.30	Teutschländer W. St., Michael der Tapfere, ein Zeit- und Charakterbild aus der Geschichte Romäniens 2.20
Mica bibliotecă ilustrată, cuprinzând: 1) Orațiuni ținute la nunțile țărănești așu bine-cuvântarea tinerilor ce se înșor; 2) Evangelia țigănească ce se cântă în ziua de paști în biserică țiganilor . . . . . — 20	Toussaint L., Espunere prescurtată de operațiuni comerciale și de comptabilitate 1.50
Minunile Coscarilor, conținând un șir de diferite și minunate coscarii petrecute în mai multe orașe mari . . . . . — 50	Ventura G., Curcanii, dramă țională în 3 acte și un prolog . . . . . — 75
Minunile sântului Sisoe . . . . . — 40	Vicleniele meșterulu Perdaf, cu 13 ilustrațiuni . . . . . — 50
	Visul unui Prim-Ministru. Imitatiunea de un Argesian . . . . . — 25

Sum'a acésta ni se va tramite prin assignatia postala d'odata cu comand'a.

Musicalie noue.

Cantece cu acompaniament de piano.

Banulescu, Visulu parstorului, Romante . . . . . — 45
Cariu, Stéoa nopței. Romante (Cuvinte de Radulescu) . . . . . — 68
Decker, Dorul meu . . . . . Cornetzianu . . . . . — 45
— Stela trista a vieței mele . . . . . — 45
Dimitrescu, Se veșu acum ca vins. Romante . . . . . — 45
— Cei mai frumoși Luceferi . . . . . — 45
Flechtenmacher, Dimineața jubirei. (Cuvinte d. Polychroniadis) . . . . . — 45
Gavadia, Unde esci? Romante. (Cuvinte de Serbanescu) . . . . . — 45
Georgescu, Rodica, ... Alexandri . . . . . — 45
Kiritzesco, Un Doru, Romante . . . . . — 68
Paleologue, A une fleur. (Cuvinte de Musset) . . . . . — 68
Vasilescu, Adio la Carpati, Romante. (Cuvinte de Crețeanu) . . . . . — 45
— Dati ajutore pentru raniți . . . . . Ghica . . . . . — 68
Ventura, L'oiseau volage, Romante . . . . . Alexandri . . . . . — 45
Wiest, In ce stă viața, Romante . . . . . Fundescu . . . . . — 68
— Ingers dulce . . . . . Stoianescu . . . . . — 45
— Sonet . . . . . Sihlenu . . . . . — 45

Compozițiuni pentru piano.

Furlendis, Hora Bucureșteanca . . . . . — 45
Hofmann, Despartirea, Romance roumaine . . . . . — 68
— Unde esci? . . . . . — 68
Jonnino, Hora Surióra . . . . . — 45
Meyer, Marien-Grüsse, Valse de Concert 1.25
Stern, Souvenir a Kadondja. Hora . . . . . — 45
Vasilescu, Adio la Carpati, Romante . . . . . — 68
Wiest, Serba. Hora . . . . . — 45

Danșuri și marșuri pentru piano.

Arming, Romania independenta, Valsu (in beneficiul ranitorilor romani) . . . . . — 90
Candella, La graciosa, Polca de salon . . . . . — 68
Crescenzo, L' stouile du Danube, Polca . . . . . — 68
Jalovitzky, Trecerea Dunari, Marșu militar . . . . . — 68
Meyerboer G., Dinorah, Polca mazurca . . . . . — 68
Rovers, Principa reale, Valse . . . . . — 90
Teutsch, Souvenir de București, Polca mazurca țională . . . . . — 45
Topal, Alexandra Valse . . . . . — 90
Ziehrer, Stéua României, Quadril țional roman . . . . . — 68

Se afla de vendiara la

W. Krafft in Sibiiu.

NE. La cerere se voru espedă carti singuratece și subt legatura (Kreuzband), dar' atunci pentru francare se urca prețiuulu cu 10%.